

7md

2010 m. gegužės 28 d., penktadienis

Nr. 20-21 (896-897) | Kaina 2,50 Lt

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Fotografija

3

G.F. Händelio klajonės Akademijos labirinte

5

Vieno aktoriaus teatro festivalis Kaune

Harijs Brants. „Senelis“

Harijo Branto piešiniai

7

Lino Jusionio tapyba

8

Pokalbis su rašytoja Dorota Masłowska

9

Kanų festivalio atgarsiai spaudoje

„Vyšnių sodas“

D. MATVEJEVO NUOTR.

Ateities teatro mašinos (2)

„Naujosios dramos akcija '10“

Šiandien ir vėl kyla klausimas – kur gali giinti meninė tiesa? Tokia tiesa, kuria galima būtų pasidalinti su kitaais.

Kristian Smets

Audronis Liuga

Žinomas šiuolaikinio teatro tyrietojas Draganas Klaičas straipsnyje „Ilgalaikė utopija“ ateities teatro pokyčius sieja su teatrinės erdvės transformacijomis. Jos turėtų vykti ne tradiciniuose teatro pastatuose, o tokiose vietose, kur nyktų ribos tarp tikrovės ir meninės fikcijos, scenos ir žiūrovų. Tai, anot Klaičo, kyla iš poreikio sugrąžinti teatru bendruomeninį išgyvenimą, paversi jį ne tiek estetinės, kiek dvasinės patirties vieta. Šis poreikis išplaukia iš nostalgijos tiems laikams, kai teatras reikšdavo daug ir tapdavo kolektyvine švente. Kas šiandien teatrui sugrąžintų tokią patirtį? Juk jis negali konkuruoti su masinėmis šventėmis, vykstančiomis miestų gatvėse, aikštėse, arenose. Vadina-

si, vien kitokios erdvės nepakanka. Reikia sukonstruoti kitokią teatro mašiną, padedančią nevaržomai keiliauti laike ir erdvėje. Ją sukurti ir valdyti turėtų kūrybinė bendruomenė, nestokojanti drąsos, avantiūrizmo ir fantazijos. Dar būtina, kad kiekvienas jos narys gebėtų per kūrybinį veiksmą pasidalinti savo patirtimi su partneriais ir žiūrovais. Gal tada teatras, kaip bendros patirties vieta, nors akimirką iš utopijosaptaptų realybę.

***

2006-ųjų sausį suomių režisierius Kristianas Smetsas Vilniuje pradėjo repetuoti spektaklį pagal Dostojevskio „Nusikaltimą ir bausmę“. Būtiniausiu daiktus scenografijai – spintą, kėdes, kilimą – radome se name vasarnamye netoli Vilniaus. Tada čia apsilankęs Smetsas juokaudamas pasiūlė „Vyšnių sodo“ idėją: tarp susenusių žydinčių obelų susodinti aktoriai skaitytų Čechovo pjesės tekstus, o tuo metu darbi-

ninkai elektriniai pjūklais nupjautų medžius ir išvežtų kaip medienos atliekas... Vėliau prie „Vyšnių sodo“ idėjos grįždam vartarinėdam teatro ir apskritai kultūros situaciją Lietuvoje. Per dvidešimt neprisklausomybės metų ištvirtinę rinkos dėsniai pakeitė kultūros vietą visuomenėje. Pasikeitė ir ją kuriavę žmonių tarpusavio santykiai. Ideologinę cenzūrą pakeitė ekonominė priespauda. Kultūros žmonės ją ypač pajuto ekonominės krizės metais. Atėjo tinkamas laikas „Vyšnių sodui“.

2009-ųjų gegužės mėnesį Smetsas su būriu lietuvių teatro menininkų tame pačiam vasarnamye netoli Vilniaus pradėjo „Vyšnių sodo“ repeticijas. Medžių kirsti niekas neširuošė. Išskota kitokių priemonių perteikti laiko paradoksus. Iš šalies žiūrint galėjo susidaryti išpuolis, kad sode susibūrė teatralai kartu smagiai

NUKELTA | 4 PSL.

Azerų mugamų grožis

Azerbaidžano muzika Nacionalinėje filharmonijoje

Algirdas Klovai

Pastaruoju metu koncertų organizatoriai nelepina mūsų pasaulio tautų klasikinės ar liaudies muzikos atlikėjais, todėl labai džiugu, kad Nacionalinė filharmonija supažindino su Azerbaidžano muzika. Nuskambėjo platus muzikos spektras – nuo mugamo iki Kara Karajeo. Tai sovietinių laikų Azerbaidžano kompozitorius, kadaise vadintas šios šalių muzikos klasiku. Šio kompozitoriaus simfoninę poemą „Leila ir Medžnūnas“ bei simfoninius estampus „Don Kichot“ atliko Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras, diriguojamas Azado Alijevo.

Pirmojo koncerto dalis buvo skirta azerų mugamui. Azerbaidžano muzika gali pasidžiaugti daugiau nei tūkstantį metų puoselėtomis folkloro tradicijomis, šimtmečiais gyvomis monodinėmis formomis, ritmo ornamentais, melodijos vingiais ir modaline dermių sistema. Derninę mugamo sistemą sudaro septynios pagrindinės dermės. Koncerte buvo grojama keturiomis iš jų: *segiač, bajati-širaz, čargiach* ir *šiušter*. Šios dermės susideda iš ne-

Togrulas Asadullajevas (kemanča)

tolygiai temperuotų sekundų, bet turi aiškų tonikos centra.

Azerų mugamas yra artimas persū, arabų ir turkų makamui. Mugamas – tai ne tik dermių sistema, melodijų modusai, ritminės formulės, bet ir vokalinės bei instrumentinės muzikos formas, atlikimo būdas, tradicijos ir poezija – Azerbaidžano klasikų žodis ir muzikos improvizacija specifinėje, nustatytoje dermėje. Mugamas nėra užrašyta baigtinė forma; tai daugybė variantų turinti perdavimo tradicija, kurios profesionalai moko studentus. Tai improvizacijos menas, virtuožiskas ir neribotos meninės išraiškos.

Anksčiau mugamas buvo atliekamas pasaulietiškomis progomis: vestuvių puotoje, uždaruose slaptų žinovų susibūrimuose. Ji taip pat praktikavo sufijų ordino religinių dramų atlikėjai. Ivarios rungtys ir konkursai padėjo muzikantams lauvinis ir tobulėti. Jauni muzikantai iš Azerbaidžano – „Mugamo ansamblis“ – pademonstravo, kad ši muzika populiarū yra dar ir šiandien, o autentiška improvizacijos tradicija tikrai nepamiršta. Koncerto metu skambėjo ir keli *tesnifai*, kuriuos

kaip ir mugamus dainavo Abgiulas Mirzalijevas, Riavana Arabova ir Echtiramas Huseinovas. Tesnifai – vienas nuostabiausiai azerų muzikinės kultūros reiškiniai. Tai vokalinės-instrumentinės muzikos žanras, užimantis svarbią vietą azerų muzikos lobbyne. Juos atlieka profesionalūs dainininkai, lydimi mugamo ansamblio. Tesnifas yra sudėtingos sandaros kupletinė daina, arba romansas. Tai dviejių–keturių posmu darinys, permušamas ilgesnėmis ar trumpesnėmis instrumentinėmis improvizacijomis. Azerų tesnifai labai artimai susiję su mugamais dermėmis ir formomis, taip pat instrumentinės grupės sudėtimi. Mugamo ansamblių šiamė koncerte sudarė Sachibas Pašazade (taras), Togrulas Asadullajevas (kemanča), Alipaša Talibovas (nagara). Styginis turkų ilgakalčių liutinios prototipas taras ne tik saugo harmoninį mugamo grupės pagrindą, bet ir rezga melodinės varžybas su strykine kemanča. Instrumento pagrindas – medis, rezonatorius aptemptas jaučio oda, turi 11 stygų – keturių grojamos ir septynios rezonuojančios. Kemanča – strykinis ant kelių laikomas trijų keturių stygų ilgakalčių instrumentas, rytiškas fidelis, turintis apvalų korpusą, rezonatorius aptrauktas oda. Būgnas nagara – ritminis instrumentas. Beje, mugamo dainininkai rankose turi specifinį tamburiną, kurio odą vos liečia pirštai, sukeldamas ritminį čečėjimą. Pasiklausę šios nuostabios muzikos, prie kurios skambėjimo Vilniuje daug prisišėjo Azerbaidžano Respublikos kultūros ir turizmo ministerija bei nacionalinis muzikos komitetas, pagalvoji, kad galėtų ir kitų valstybių institucijos pradžiuginti tokiai renginiai. Ačiū.

Kronika

Fryderyko Chopino gimimo metinėms

2010 metais pasaulis mini fortepijono genijaus kompozitoriaus Fryderyko Chopino 200-ąsias gimimo metines. Šia proga gegužės 14 d. Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje, surengtas Tarptautinių lenku fortepijoninės muzikos festivalių konkursų, skirtų Fryderykui Chopiniui, 1999–2009 metų laureatų koncertas. Šios šventės organizatoriai – Lenkijos institutas Vilniuje (direktorė Małgorzata Kasner) ir Vilniaus Naujosios Vilnios muzikos mokykla (direktorius Ričardas Sviackevičius).

Koncerte dalyvavo jauni atlikėjai, iš kurių daugelis jau pasirinkę profesionalaus muziko kelią: Denisas Grockis (Rusijos Gnesinų muzikos akademija), Paulius Rudokas (LMTA), Artiomas Bykovas (Pskovo sr. N. Rimskio-Korsakovo menų kolekcijos), Jurgis Aleknavičius (LMTA, šiuo metu stazuojasi Norvegijoje). Taip pat F. Chopino kūriniai skambino jaunuoliai iš muzikos ir meno mokyklų – Paulius Anderssonas (Nacionalinė M.K. Čiurlionio menų mokykla), Justina Katinaitė ir Jolanta Klenovska (Vilniaus Naujosios Vilnios muzikos mokykla).

Koncerto pradžioje skambėjo F. Chopino opusai fortepijonui solo – „Scherzo“ cis-moll, op. 39, „Scherzo“ h-moll, op. 20, „Fantaisie-improvisu“ cis-moll, op. 66, „Ballade“ g-moll, op. 23, Nr. 1. Kickvienas atlikėjas atsiiskeleidė kaip išradinges

šios nuostabios romantinės muzikos interpretatorius. Talentingas pianistas D. Grockis, studijuojantis ne tik fortepijono, bet ir kompozicijos klasėje, atliko tris savo kūrybos preliudus.

Renginio puošmena tapo Lietuvos kamerinio orkestro, kuriam dirigavo Robertas Šervenikas, pasirodymas. J. Haydno Simfonija G-dur Nr. 27 savo klasikiniu žavesiu trumparam atitraukė klausytojų dėmesį nuo rafinuotų F. Chopino melodijų. Netrukus scenoje pasirodė jauniausioji koncerto dalyvė J. Klenovska (mokytoja Valentina Tabainik), kuri atliko W.A. Mozarto Koncerto fortepijonui su orkestru F-dur pirmąją dalį. Virtuožiskai nuskambėjo jaunatviško polėkio pripildyta Vienos klasiko muzika.

Tarptautinių konkursų laureatė Natalija Katilienė (sopranas) su Lietuvos kameriniu orkestru meistriškai atliko G.F. Händelio Kleopatrinos arią iš operos „Julius Cesaris“ ir F. Chopino dainą „Troškimas“ („Życzenie“). Neabejotinai koncerto kulminacija tapo solisto Jurgio Aleknavičiaus (doc. Aleksandra Žvirblytė) atliekamas F. Chopino „Grande polonaise brillante“, op. 22. Švelniai, rafinuotais pasažais prasidėjęs *Andante* netrukus išsago į grandiozinį išdidžiai stilingu polonezą su žerinčiu pasažu puošmenomis. Pianisto meistriškai valdomas garsas, spalvingi registrų ir romantiskai trapūs „šopeniški“ niuansai vainikavo visą koncertą.

IRINA AKRAMAVIČIŪTĖ

Jurgis Aleknavičius ir Lietuvos kamerinis orkestras

Anonsai

Tarptautinis folkloro festivalis „Skamba skamba kankliai“

Gegužės 20 d. vykusiame spaudos konferencijoje buvo pristatyta 38-ojo tarptautinio folkloro festivalio „Skamba skamba kankliai“ programa. Festivalio ir Vilniaus etninės kultūros centro direktoriė Milda Ričkutė džiaugėsi, kad šiai metais numatyta daugiausia renginių iš vienų iki šiol vykusių festivalių. Organizatoriai itin džiaugėsi gausesnes nei iprastai savivaldybės parama, leidusia šiek tiek festivalių praplėsti ištraukti net keletą naujų programų, kaip antai „Verpimo ratelių sustartinės“, romansų vakaras „Kam mani meilia kankina“, „Naktišokiai“, pasakojamosių tautosakos vakarai ir kt. Gausėnė šių metų programa bei nemazai karų tematikos renginių festivalyje yra neatsitiktiniai: 38-asis festivalis skirtas Lietuvos neprisklausomybės 20-mečiui ir Žalgirio mūšio 600-osioms metinėms pamirnėti. Tarp tokų iškilmingų renginių yra numatyta koncertas „Balno-

kim, broliai, žirgus“, kuris vyks gegužės 28 d. Vilniaus rotušėje, pasidainavimų vakaras „Lietuvos broliai į vainą jojo“, karinių istorinių dainų nakties muzikos programa Šv. Ignoto bažnyčioje „Išjoj brolis karelis“ bei pasakojamosių tautosakos vakaras Alaus namuose (A. Goštauto g. 8) „Grīžta vyrai“. Taip pat priplatydama visas šiu metų naujoves M. Ričkutė džiaugėsi naujaja programa Alaus namuose „Naktišokiai“, kur visi norintieji galės linksmintis ir šokti iki rytų gegužės 27–29 dienomis. Norintieji pasimokyti tradiciinių kitų tautų šokių yra mielai kviečiami į Vilniaus rotušės aikštę gegužės 28, 29 d. 21 val.

Spaudos konferencijoje žodį tarei Vilniaus vicemeras Gintautas Babravičius pabrėžė, kad gerokai didesnis savivaldybės dėmesys festivaliui „Skamba skamba kankliai“ skiriamas siekiant palaikyti ir stiprinti šių festivalių, kad jis virstų tarptautiniu mastu patraukliu įvykiu ir išsilaiķytų geriausią Vilniaus renginių dešimtukę, į kurį yra ištrauktas. G. Babravičius pabrėžė, kad visais laikais šis festivalis buvo lietuviybės Alaus namuose, kur pasakotojai dalyvius istorijomis karų ir įvairiomis ki-

bės paramą bei palaikymą, kad tokis Lietuvai svarbus ir unikalus vykumas neišširptų kitų renginių ir muigi kontekste.

Spaudos konferencijoje glauastai buvo pristatytyos visos pagrindinės programos. Šalia muzikinių ir šokių renginių, vyks ir tautodalinių mugų „Darbas meistrai giri“, kurios organizatorė Ramutė Kraujelienė prasitarė, kad šiai mugei keiliams didesni reikalavimai nei Kaziuo. Šioje mugėje – amatų miestelyje dalyvauja apie 70 meistrų iš visos Lietuvos, bus galima išvesti kalvių, juostų audėjų, puodžių, keramikos meistrų, medžio drožėjų darbų. Taip pat pirmą kartą tokioje mugėje dalyvauja ir akmentašiai.

Šių metų festivalyje, prisimenant senas lietuvių tradicijas, net du vaikai bus skirti pasakojamajai tautosakai. Pasak etnologės Gražinos Kadžytės, senovėje ne viena šventė neapsieidavo be kalbėjimų ir pasakoju, o dabar ši tradicija, kurioje glūdi itin daug išminties, yra nepelnyta primiršta. Taigi siekiant ją atgaivinti, du vakarai bus renkamasi Alaus namuose, kur pasakotojai dalyvius istorijomis karų ir įvairiomis ki-

tomis temomis. Pasakojimais dalytis raginami visi norintieji.

Bene svarbiausiai ir metų metus išlikusi „Skamba skamba kankliai“ dalis yra sutartinių vakaras „Rimo rimo tūto“, vyksiantis gegužės 28 dieną. Šios programos organizatorė Daiva Vyčimienė trumpai pristatė savo šių metų koncerto viziją. Sutartinių vakaras organizuojamas kiekvienais metais, bet šiamė festivalyje pirmą kartą bus atliekamas Šv. Ignoto bažnyčios erdvėje. „Norisi išnaudoti šią netradicinę erdvę, balkonus, praėjimus, pristatant sutartines kaip iškilmingą ritualinį vyksmą, o ne tiesiog liaudies dainas“, – pasakojo D. Vyčinienė.

Taip pat 2010 m. festivalyje numatytas folkloro vakaras, kuris vyks gegužės 29 d. Šv. Kotrynos bažnyčioje. Vienas iš renginio organizatorių A. Klovo minėjo, kad vakare daugiau skambės instrumentinės muzikos, ši kartą tai bus sudėtingas renginys, yra nepelnyta primiršta. Taigi siekiant ją atgaivinti, du vakarai bus renkamasi

Alaus namuose, kur pasakotojai dalyvius istorijomis karų ir įvairiomis ki- iš Baltarusijos „Stary Olsa“, vaikų folkloro grupė „Opincuta“ iš Molodovos, tradicinių šokių studija „Ektton Korka“ iš Udmurtijos, folkloro grupė „TaRuta“ iš Ukrainos, taip pat svečiai iš Žaliojo Kyšulio Respublikos „Bawtuquinhas PBS – Rhythm and Drums of Cape Verde“, folkloro ansamblis iš Kipro, dūdmaišių ir būgnų grupė „Auli“ iš Latvijos ir kiek neįprasta lietuvių ir Mozambiko muzikos sintezė: dėtas „RamintaRavioli“.

Jau tradicinė festivalio dalimi yra tapusi vaikų folkloro šventė „Saulytė“, vykstanti nuo pat 1992-ųjų. Šios šventės rengėjai yra išitikinė, kad atėjusiems vaikams turi būti ne tik pristatyti koncertai. Turi atispindėti šventės, kurioje vaikai patys dalyvautų, nuotaikos ir įvairios staigmenos.

Šiaisiai metas šventėje dalyvauja profesionalūs aktoriai, padėsiantys vaikams išmokti tam tikrų menų ir pasidaryti dirbinių. Organizatoriai visų paslapčių neišduoda, bet ragina atvykti visus, nes tikina, kad įvairaus amžiaus vaikai ras sau tinkamą pramogą.

GODA RUPEIKAITĖ

Händelio klajonės Akademijos labirinte

LMTA dainavimo katedros studentai G.F. Händelio operoje „Kserksas“

Jūratė Katinaitytė

Teatleidžia man mielas skaitytojas, kad recenziją pradėsiu ne nuo spektaklio, o nuo spaudos konferencijos sukelty įspūdžių. Tikrai jų nebrukčiau, jei konferencijoje išgirsti dalykai nebūtų lėmę spektaklio vertinimo ir šio teksto tono bei išdaviniškai apnuoginę išsenėjusių švietimo reformos krečiamos Akademijos ligų.

Viskas lyg ir gražu: studentai savo jégomis rengia operą! Pasirinktas Lietuvoje neskambėjęs Georgo Frydricho Händelio „Kserksas“, žinoma dainininkė, G.F. Händelio operu interpretacijos specialistė, Londono karališkojo muzikos kolegijo vokalo pedagogė Eiddwen Harrhy keletą savaicių konsultavo studentus, padėjo jiems rengti vokalines partijas, mokė šios muzikos atlikimo stilistikos. Išvykus konsultantei, studentai tobulino partijas su savo vokalo pedagogais. Chorą ir orkestrą akademiją turi, vokalo studentų mokymo programe yra aktorių meistriškumo paskaitų. Tad lyg ir pakankamos pajėgos operai pastatyti. Vizualiąją dalį (scenografiją ir kostiumus) patikėta kurti Lietuvos dailės akademijos studentams. Pigus būdas profesionaliai tobulinti studentus, suteikiti jiems galimybę igyti sceninės patirties. Tačiau čia ir prasideda sveiku protu nesuvokiamos problemos, kurias visai atvirai per spaudos konferenciją išklojo režisierius Jonas Vaitkus ir gerokai diplomatiškiai bei atsargiai (suprask, neterškime savo lizdo) – dirigentas Martynas Staškus bei projekto vadovas Deividas Staponius. LMTA studentų orkestras dalyvauja „Kserksso“ pastatyme negalėjo, nes G.F. Händelio muziką grojo praėjusi semestrą, tad ši jau turi kitus mokymo planus. Tų planų suderinti niekaip neįmanoma. Studentų choras dėl tų pačių nesuderinamumų irgi nedalyvavo stant „Kserksą“. Tad teko samdyti chorą ir orkestrą iš šalies, kas, matyt, surijo didžiąją dalį pastatymo lėšą ir jų pristigo scenografijai, todėl operai pasirinktas pusiau koncertinis, pusiau sceninis atlikimas su minimalia scenografija ir kostiumais. Argi studentų chorui ir orkestrui nebūtų pravertusi tokia patirtis? Ar ugdom atlikėjų ji nėra svarbesnė už nepajudinamus mokymo planus? Pasaulyje pilna tarptautinių studenčių projektų – spektaklių pastatymų, junginių orkestrų, kuriuose išgyta patirtis jauniems žmonėms tokia reikšminga, kad savo studijų planus dėl to koreguojama ir koordinuoja skirtingų kraštų aukštosios mokyklas. Tačiau mūsiškėje tingiai snūdiuojančioje Akademijoje derinti planus tarp dviejų fakultetų yra, pasirodo, bergždžias darbas.

Nebeliesiu dar vieno skaudulio – senosios muzikos atlikimo spragos studijų programose. Per 20 Neprisklausomybės metų Akademija tam neigijo nei bazės, nei specialistų.

Baroko ir dar ankstesnių epochų muzika, ne tik jos atlikimas ir išmainomas, bet netgi domėjimasis ja Lietuvoje yra tarytum subkultūra, tarpstanti kelij entuziastų iniciatyva.

Leikite į LMTA centrinius rūmus ir pamatykite nuo senatvės nusvirusius prieš kokius 30, o gal 40 metų išvedžiotus elektros laidus. I kitoje Gedimino prospekte puseje esančių Akademijos rūmų auditorijas, kuriose Lietuvos operos grandai ugdo jaunuosius dainininkus, nesiūlau užsukti. Išvydės prieš pusšimtį metų dažytas, apsilaupiusias sienas, ištrupėjusį parquetą ir skylėtą linoleumą gali išvis prarasti balsą. Tai nėra vien pinigų stygiaus Lietuvos kultūrai ir švietimui išraiška. Tai išskėpusio, savo saugumu susirūpinusio senojo mentaliteto simbolis. Senoji akademija. Sustojo laiko bastionas, kurio vienoje pusėje naujovių skersvėjį bando sukelti nūdėnos ritmas, o kitoje vis dar tvirtai išskirtęs senasis mąstymas. Tačiau taip jau būna, kad jei pats labai nenori keisti, tuomet likimui pabesta laukti ir jis ką nors iškrečia. Štai ir dabar jis naujujų reformatorių rankomis pavers Akademiją viešąja įstaiga, kuri teiks studentams brangiai kainuojančias paslaugas. Niekas nelaimės, nebent naujoji inercija.

Taip tolakai minčiai nuvagojus, grįžtant prie „Kserks“ išvis keista, kad jis pasiekė sceną, neužstriegas Akademijos koridoriuose. Dar gi ji priglaudė senojo operos teatro auros neprarašę Lietuvos rusų dramos teatras, parodęs du spektaklius. J. Vaitkui pasibėdojus, kaip vokalo studentai prastai parengti aktorius meistriškumo požiūriu, kaip neturi baroko estetikos pertekimo pagalėjo, nes G.F. Händelio muziką grojo praėjusi semestrą, tad ši jau turi kitus mokymo planus. Tų planų suderinti niekaip neįmanoma. Studentų choras dėl tų pačių nesuderinamumų irgi nedalyvavo stant „Kserksą“. Tad teko samdyti chorą ir orkestrą iš šalies, kas, matyt, surijo didžiąją dalį pastatymo lėšą ir jų pristigo scenografijai, todėl operai pasirinktas pusiau koncertinis, pusiau sceninis atlikimas su minimalia scenografija ir kostiumais. Argi studentų chorui ir orkestrui nebūtų pravertusi tokia patirtis? Ar ugdom atlikėjų ji nėra svarbesnė už nepajudinamus mokymo planus? Pasaulyje pilna tarptautinių studenčių projektų – spektaklių pastatymų, junginių orkestrų, kuriuose išgyta patirtis jauniems žmonėms tokia reikšminga, kad savo studijų planus dėl to koreguojama ir koordinuoja skirtingų kraštų aukštosios mokyklas. Tačiau mūsiškėje tingiai snūdiuojančioje Akademijoje derinti planus tarp dviejų fakultetų yra, pasirodo, bergždžias darbas.

Nebeliesiu dar vieno skaudulio – senosios muzikos atlikimo spragos studijų programose. Per 20 Neprisklausomybės metų Akademija tam neigijo nei bazės, nei specialistų.

ji pademonstravo gražiai formuojamą garsą, puikų legato. Vaidmuo didžiulis, gausu ariju, tad dainininkai prireikė ir vokalinės, ir psichologinės išvermės. Ypač antrajame spektaklyje jos dainavimas išliko stabilus iki spektaklio pabaigos, o paskutinioji greita ir techniška aria jau nuskambėjo puikiai. Pirmajame spektaklyje balsas, matyt, nuo jaudilio ir patirties stokos, i spektaklio pabaigą kiek prigeso.

Didžiulis krūvis teko ir Neritai Pokytytei-Romildai, debiutavusiai Barberinos vaidmeniu tose pačiose „Figaro vedybose“. Ausų glostė jos gražus, skaidrus, skambus ir laukus sopranas, neblogai įvaldyta smulkioji technika, bet balsas justi įtampa, slydinėjanti intonacija ir tarytum prapuolanti tembrinė spalva išduoda balso pastatymo, kvėpavimo problemas, kurias reikėtų kuo greičiau taisyti. Mergina artistiška, jos Romilda ir lyriška, ir ryžtinga, kuriamas charakteris turi jai pačiai aiškią kryptį, tad ir žiūrovui lengviai įtikimas. Galbūt pakišo koja jaudulys, galbūt jai kol kas šis vaidmuo per didelis. Su tokiu gražiu balbu reikėtų elgtis atsargiau, nes pašekmės, visi žinome, dažnai būna prazūtingos.

Kserkso brolio Arsameno vaidmenį sukūrė retą tembrą – auksą vyrišką sopraną – turintis Viktoras Gerasimovas. Nuostabaus grožio, švelnus jo balsas jau pakankamai techniškai ištobulintas, virtuožines arijas dainininkas atlieka pasigérėtinai. Ši vokalinė partija taip pat gana didelė, tačiau nors dėl jo balso išvermės būgštauta daugiausiai, jis skambėjo vienodai lygai ir techniškai per visą spektaklį. Ir tai liudija gerą mokyklą, kuri, norisi tikėti, padės dainininkui išsaugoti šį žavų,

Vilija Mikštaitė (Kserksas)

bet vos ne perregimo trapumo įspūdį paliekančių balsų.

Romildos sesers Atalantos vaidmenį sukūrė ryški, išvaizdži ir išraiškinga Gunta Davidčuka. Jos skaidrus ir gana stiprus sopranas man pasirodė jau išaugęs iš studentiško kevalo, skambas laisvai, valdomas be pastangų. Galbūt jos vokalinė partija kiek patrumpinta, todėl balsas nenuvargo ir atsiskleidė tik puikiai. Šią dainininkę išskiriau kaip vieną talentingiausią, pakankamai brandžią ir vokalinį požiūriu, ir artistiškumą. Jos balsas jau dabar girdėti būsimos Rozinos, Džildos, Violetos koloratūros.

Antrame spektaklyje ši vaidmenį atlikusiai Anetei Graudinai dar yra kur tobulėti. Balsas puikus, bet iki tikro jo grožio atskleidimo dar netrumpas kelias.

Kserkso sužadintinę Amastrę įkūnijo Romualda Suchocka. Įsimenantį aksominę jos kontralto spalva. Techniškai balsas jau šiek tiek apvaldytas, bet dar reikalauja kantraus darbo. Reikėtų atkreipti dėmesį ir į vaidybą, paieškoti vokalo, kūno plastikos ir personažo charakterio dermės.

Vienintelį tikrai komišką personažą – tarną Elvirą – žaviai įkūnijo du bosai Romanas Kudriašovas ir Audrius Martišius. Abu artistiški ir plastiški. Vokaliniu požiūriu brandesnis R. Kudriašovas, jo balsas gana lygus ir lakus, tembras sodrus ir minkštasis. A. Martišius labiau susitelkė į vaidybą, tuo sumaniai užmaudamas vokalinės technikos netobulumus.

Generolą Ariodatą įkūnijo taip pat du studentai. Tomas Tuskenis paliko gerą įspūdį, jo bosas formuojamas teisinga kryptimi, o Dmitrijus Poleščiukas dar laukia ilgas ir

kruopštus darbas, kol perims teisinę įgūdžius, ištobulins techniką.

Spektaklyje griežęs Lietuvos kamerinis orkestras su pastatymo muzikiniu vadovu ir dirigentu M. Staškumi kažkokėl nepasirinko orkestro duobės, nors tokia Rusų dramos teatre yra, ir išsirikiavo scenos vidury, taip tapę savotiškais personažais. Ypač traukė akį į publiką atsigréžęs dirigentas. Jo veido išraiška pertekė visus baroko afektus, kurių stokojo dažnas jaunas solistas. Dirigentas, gerai išstudijavęs medžiagą, stengėsi išryškinti kontrastus, specifinę baroko artikuliaciją, vengti romantiškės ekspresijos. Tai nėra prasta padaryti be senovinių instrumentų. Nesu arši autentiškumo šalininkė, nes mūsų kraštė, kur senoji muzika vis dar tarpsta tarsi geto sąlygomis, neglobojama nei LMTA, nei kitų institucijų, yra dvi alternatyvos: arba išvis jos negroti, arba stengtis priartėti prie autentiško skambesio bent mąstymu ir artikuliacijai, imituoti žarninių stygų skambesį, violų *da gamba* tembrą. Autentiškumo siekta pasitelkiant barokinį trimtą, kurio natūralumas *clarino* registre suteikė skambesio gaivumo. Pastangos matyt, su kuo ir sveikinu. Spektaklio programėlėje nepaminėti *basso continuo* (klavesininkė ir violončelininkas) atlikėjai. Negražu, jiems čia didelis krūvis ir nuo jų stiliaus pojūčio daug kas priklauso.

Kelias chorines scenas visai šauinai atliko „Draugiškų projektų“ choras.

Scenografiją sukūrė LDA studentas Kristijonas Siparis. Jo disposicijoje tebuvo tilk avanscena, šiek tiek erdvės scenos šonuose ir giliuojome už orkestro. Apsieita be butaforijos ir rekvizito, simbolius pertekiant tik vaizdo projekcijomis – plataną, kurio šešelyje Kserksas mėgaujasi pavésiu, abieju brolių geidžiamos Romildos – šios istorijos didžiosios intrigos – veidą, griuvantį tiltą tarp Persijos ir Graikijos (operos veiksmas vyksta V a. prieš Kristą, kai persų karalius Kserksas veržesi į Graikiją, bet libreto istorikumas tuo irapsiriboją). Šiam asketiškam pastatymui to visai pakanka.

O štai kostiumų dailininkės, taip pat LDA studentės Simonos Finkelsteinaitės idėjos nesupratau. Visi kostiumai sukurti naudojant batikos (o gal ji vadinais ir kitaip) techniką – blyškiai tonais raibuluojančias apsiaustai, sijonai, net pédkelnės. Nepavyko išsifruoti, ką tuo norėta pasakyti. Gal tai irgi susiję su LDA studijų planais, gal ši semestrą studentai mokčiasi šios audinių marginimo technikos? Tiesa, kai kurie siuluetai simpatiški, su menkomis užuominomis į baroko aksesuarus.

Iš vis dėlto – bravo spektaklio kūrėjams, iniciatoriams ir pedagogams už galimybę jauniesiems dainininkams patirti šios muzikos skonių ir stilių, o publikai pasidžiaugti Lietuvoje pirmasyk girdima nuostabia opera.

Ateities teatro mašinos (2)

ATKELTA IŠ 1 PSL.

leidžia laiką. Tačiau išižūrėjus buvo galima pastebėti filmavimo kameras, fiksuojančias kiekvieną repeticiją akimirką, ir pajusti ore tyrančią kūrybinę įtampą...

Iš pradžių buvo tik aplieistas sodas su senais vaismedžiais ir nedideliu vasarnamu – nykstančio Vilniaus peizažo dalis. Ją sparčiai keičia naujas urbanistinis miesto veidas, kurio pėdsakai pastebimi ir priemiesčiuose. Tokių erdvų šiančiame yra daugelyje Europos miestų. Tai – atminties erdvės, tampančios „vyšnių sodo“ prieštore. „Būtent autentiška aplinka paskatinio pasitelkus Čechovo „Vyšnių sodo“ kalbėti apie tai, kas šiuo laiku vyksta gyvenime. Tai lyg kelių laikų sankloda: pro šiančių persviečia kelių dešimtmiečių senumo atmosfera, o pro ja – Čechovo pjesės laikas“, – prieš pradėdamas repeticijas sakė Smedzas.

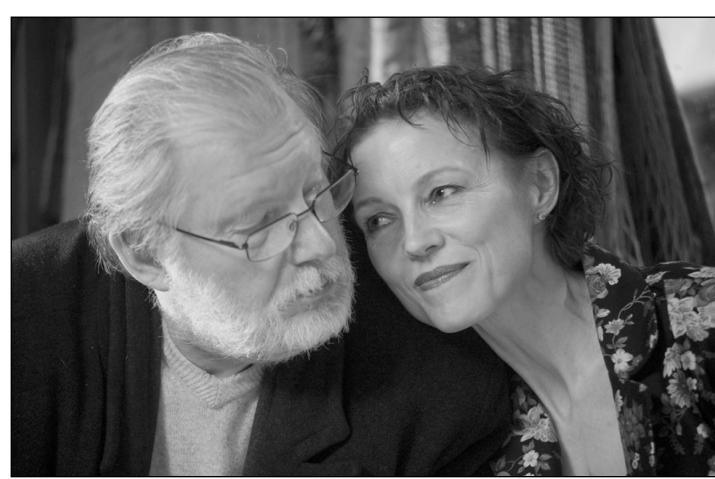
Vėliau atsirado „Vyšnių sodo“ vaidmenų atlikėjai: Ranevkaja – Virginija Kelmelytė, Gajevas – Juozas Budraitis, Lopachinas – Jonas Vaitkus, Jepichodovas – Vytautas Anužis, Piščikas – Gytis Padegimas, Petia Trofimovas – Paulius Budraitis, Šarlotė – Benas Šarka, Varia – Aliona Bendoriutė, Ania – Irina Lavrinovič, Duniaša – Rasa Samuolytė, Jaša – Dainius Gavenonis. „Vyšnių sodo“ kūrybinė grupė taip pat įkūnijo „kelių laikų sanklodą“ – skirtinės kartos ir meniniai interesai buvo kaip ant delno. Kai kuriuos buvusiųs bendražygiai likimas išblaškė po pasauly. O visus sujungė „Vyšnių sodo“ idėja. Aktoriai buvo kviečiami ne kurti vaidmenis, kaip tai įprasta teatre, o pabūti kartu su savo personažais, paskaityti jų tekstus, papasakoti apie juos ir apie save. Repeticijos prasidėjo nuo pjesės skaitymo prie didelio stalo lauke po žydičiais medžiais. Iš Paryžiaus atvykusi Ranevkajos vaidmens atlikėja V. Kelmelytė pirmą kartą po ilgo išskyrimo apkabino kolegas ir išdalijo jiems mažas dovanėles...

Teatras pasitraukė į šalį ir užleido vietą gyvenimui. Daugeliui aktorių tai buvo pirmasis tokio pobūdžio eksperimentas, ir kilo klausimas,

kuo jis baigsis. Smedzas pasiūlė kitokį darbo metodą: „Tarp mūsų yra nemažai aktorių, kurie įpratę dirbti greitai ir rezultatyviai. Čia jie turi kitokią galimybę. Kaip režisierius noriu pasiūlyti aktoriams tokias aplinkybes, kuriose jie neturėtų skubėti ir galėtų džiaugtis laisve kartu fantazuoti. Gal iš tokios laisvės rasis kažkas idomaus...“ Jau pirmają „Vyšnių sodo“ repeticiją ir filmavi-

kartu su žmonėmis“ reiškė ne tik repeticijas, bet ir pokalbius apie teatrą, gyvenimą, kūrybos prasmę varkar ir šiančiame, taip pat kasdienį pietų sruibos ritualą, vakarones prie laužo... Iš viso to gimus „Vyšnių sodo“ kūrybinė bendruomenė, nors kai kurie aktoriai ir režisieriai kartu repetavo pirmą kartą.

Pirmajį rezultata gegužės pabaigoje galėjo pamatyti nedidelis teat-

D. MATVEJEVO NUOTR.

Gajevas – Juozas Budraitis, Ranevkaja – Virginija Kelmelytė

mų savaitę dingo aktorių profesinis atsargumas, vyresnieji nusimetė amžiaus naštą ir kartu su jaunimu pasinėrė į režisieriaus Smedso pasiūlytą improvizaciją sūkurį. Iš jo pradėjo gimiti netikėčiaus Čechovo pjesės scenų sprendimai. Netrukus atsirado ir atsakymas į klausimą, kas yra šis „vyšnių sodas“. Anot paties Smedso tai – „kūrybos, džiaugsmo, anarchijos vieta ir laikas, kai žmonės gali jausti, fantazuoti ir gyventi prieš pabaigą“.

„Vyšnių sodas“ atspindi tai, kas teatre šiuo metu mane domina labiausiai. Tai – buvimas kartu su žmonėmis, su aktoriais. Kartais drauge praleisto laiko kokybę man svarbesnė už paties darbo kokybę. Interpretuodamas Čechovą neišvengiamai susiduri su laiko sąvoka. Turi atsakyti sau į klausimą, ką reiškia laikas teatre ir gyvenime. Dar ir todėl yra svarbu, kaip tu praleidi laiką kartu su Čechovu ir su žmonėmis“, – sakė Smedzas po pavasario repeticijų etapo. „Buvimas

ralu ir svečių būrelis. Iš pradžių planuota viskā rodyti lauke. Tam buvo parengtos atskiroj pjesės scenos, turėjos vykti sode ir miške. Tačiau likus kelioms dienoms iki pasirodymo pradėjo pliaupti lietus. Netekus vilties, kad oras pasitaisys, buvo nuspresta žiurovus pakvesti į namą. Aktoriai susėdo ankštame kambaryje aplink mažą stalą, panašiai kaip pirmą repeticiją dieną lauke po medžiai, užsikürė židinį ir pradėjo skaityti pjesę. Bet tai jau buvo visai kitoks skaitymas. Dviejų savaičių darbas davė rezultatą – „Vyšnių sodo“ vaidmenų atlikėjai supratė vienas kitą iš pusės žodžio. Nors ir laikydami rankose knygas, jie galėjo laisvai improvizuoti ir tarpusavybė bendrauti pasitelkė Čechovo pjesės tekstus. Smedsu beliko sudėlioti pagrindinius akcentus ir susodinti žiurovus, o vaizdo menininkui Villei Hyvönenui – filmavimo technika išplėsti veiksmą į kitas namo vietas. Dailininkė Jūratė Paulėlaitė už aktorių nugarą ant sienos iškabino

didelę galeriją nuotraukų, iš kurių žvelgė jau mirę žinomi Lietuvos ir pasauly menininkai. Prieš pat aktorių buvo paliktos kelios dešimties vietų specialiai pakviestiem kultūros žmonėms. „Vyšnių sodo“ ratus išsiplėtė.

Kambario erdvė tapo savotiška scena, sujungusia gyvuosius ir mirusiuosius. Filmavimo kameros fiksovo ir „transliavo“ veiksmą į antrajį namo aukštą. Ten, iš name rastu vaikišku piešiniu, knygų ir senų daiktų sukurtame „vaikų kambaryje“, išsitaikė dar keliasdešimt žiurovų. Jaukiame kambaryje prie židinio prasidėjės veiksmas baigėsi lauke, kur pliaupiant lietui visi aktoriai ir žiurovai stebėjo vyšnių sodo pardavimą vainikavusius jausmingą Jono Vaitkaus Lopachino monologą. Po to iš namo pasigirdo Laimono Noreikos skaitomo Salomėjos Néries eileraščio „Mūsų dienos kaip šventės...“ īrašas, pakeitęs pasakutinį Firso repliką. L. Noreika buvo pirmasis iš projekto pakviestas aktorius ir sutiko Jame atlikti Firso vaidmenį. Deja, nebėsėjo... Gyvenimas ištiesė rankų teatru ir sufleravo kūrybinius sprendimus, o žiurovas tapo šio keisto įvykio bendrininku.

Po pirmojo „Vyšnių sodo“ susitikimo su žiurovais tapo aišku, kad vien filmu viskas neturėtų baigtis. Atsirado poreikis plėtoti tai, kas atrasta. „Vyšnių sodo“ sumanymas, primenantis bandymą atsuktį veidrodžių į lietuvių teatrą, siekiant pažvelgti į jo esamąjį laiką, įgavo apčiuopiamus kontūrus. Tada paklausiau Smedsą, kąjis, kaip svetimšalis, matė šiam veidrodiję? „Matau daug skirtingu žmonių – išmintingų, patyrusių. Bet kartu matau, kad jie yra vieniši. Šiandien visų mūsų ateitis labai neaiški – niekas nežino, koks pasaulis bus po dvidešimties, trisdešimties metų. Tokioje situacijoje užsiskleisti ir užsiimti vien individualia kūryba man atrodo nepriimtina. Manau, kad mums labai trūksta vizijų, minčių, kuriomis galėtume pasidalinti vieni su kita is ru publikos. Dirbdamas su „Vyšnių sodo“ dalyviais, jaučiau, kaip jie brangina ga-

limybę bendrauti, keistis mintimis, nuomonėmis.“

Antrą kartą „Vyšnių sodo“ grupė susitiko rugpjūtį. Savaitę trukusiose repeticijose buvo toliau slīfuojami vaidmenys, atsirado nauja veiksmo vieta – sode tarp medžių įtaisytas didelis ekranas. Ši vieta paketė antrąjį namo aukštą. Taip buvo atskirtos dvi „Vyšnių sodo“ erdvės. Pirmosios, namo kambaryje, funkcija liko nepakitusi – tai scena arba filmavimo aikštė. Lauke įrengtas improvizuotas kino teatras tapo sale po atviru dangumi daugiau kaip šimtui žiurovų. Visas „Vyšnių sodo“ kūrimo procesas buvo apnuogintas: į namą užėjė žiurovai galėjo matyti gyvą vaidinimą, jo filmavimo, montažo procesą, o lauko ekrane – name kuriamą veiksmą. Taip vyko du pirmieji pjesės veikmai su pertrauka. Trečasis, prasidėjęs Beno Šarkos Šarlotės fokusais su ugnimi ir pasibaigęs sodo pardavimui, kaip ir pavasarį, persikėlė į lauką. Aktoriai išsimaišė tarp žiurovų ir viskas priminė beprotišką vaikaronę. Finale gimus bendrumo jausmas tapo svarbiausia šio „Vyšnių sodo“ tiesa, peržengusia meninio salygiškumo ribas.

Baigiantis 2009-iesiems iš Vokietijos rengiamos teatro bienalės „Theater der Welt“ atėjo pasiūlymas atvežti „Vyšnių sodo“ į Rūrą. Ilgai truko vietas paieškos, kol galiusiai paaiškėjo, kad dabartiname projekte etape jo neįmanoma perkelti į kitą šalį, nes jis pernelyg suaugės su Vilniaus sodo erdvė. Buvo nuspresta ten pat paskutinį kartą parodysti „Vyšnių sodo“, tiesiogiai transliuojant į Vokietiją. Prie sumanymo panoro prisidėti Lietuvos televizija. Tai nebus tradicinė transliacija. Jos žiūrėti Mulheimo „Stadthalle“ susirinkusi publika taip pat bus filmuojama ir kartu su Vilniaus sodo publika taps virtualaus „Vyšnių sodo“, kurį matys Lietuvos televizijos žiurovai, dalyvė. Ar „Vyšnių sodo“ kambarys atsivers pasauliu?

AUDRONIS LIUGA

Anonsai**LNOBT vasaros sezono kviečia į gražiausius spektaklius**

Lietuvos nacionalinius operos ir baletos teatras skelbia vasaros sezoną ir šią vasarą kviečia ne tik į tradicinius V. Klovos „Pilėnus“ Trakų pilies kieme, bet ir į rinktinius, išpudingiausius spektaklius mūsų teatre su geriausiais mūsų šokėjais ir operos solistais.

Birželio 2 d. rodome M. Theodorakio baletą „Graikas Zorba“, kuriamo šoks Aleksandras Molodovas, Eglė Špokaitė, Nerijus Juška, Aurelijus Daraskevičius, Živilė Baikštytė. Spektaklį diriguos, o pasutinius tradicinius sirtakio būsus

galbūt drauge net ir šoks dirigentas Martynas Staškus.

Birželio 3 d. baleto trupė pakvies į H. Løvenskioldo „Silfidę“, nuostabią romantišką istoriją apie neįmanomą žmogaus ir dvasios meilę, apie prigimtinę žmogaus pagundą leistis į nežinomybę ir pavoju. „Silfidę“ šoks Olga Konošenko, Romanas Ceizaris, Martynas Rimeikis, Živilė Baikštytė, Valerijus Fadejovas ir kiti baletų artistai. Diriguos Alyda Šulėlys.

Birželio 9 ir 10 d. skambės W. A. Mozarto opera „Figaro vedybos“. Beprotiškos dienos istorijoje, kur nėra negali žinoti, kokia staigmena tavečia laukia jau kitą akimirką, pagrindinius vaidmenis 9 d. atliks Vytautas Juozapaitis, kuriam, beje, tai bus šio vaidmens debiutas,

Sigutė Stonytė, Joana Gedmintaitė, Egidijus Dauskurdis, Ona Kolobovaitė, 10 d. – Dainius Stumbras, Sandra Janušaitė, Regina Šilinskaitė, Egidijus Dauskurdis, Vilija Mikštaitė. „Figaro vedybos“ diriguos M. Staškus.

Birželio 17 d. kviečiame į G. Bizet operą „Karmen“ – tai dažniausiai pasaulioje statoma opera, ją sukurė G. Bizet operos istorijoje pirmiausia ir išliko kaip vieno šešdevro autorius. Paprastas, bet aistringas ir nepaprastai išpudingas prancūzų režisierius Arnaud Bernard pastatymas LNOBT abejingų nepalioko, ypač dainuojant geriausios metų solistės titulų už stulbinantį debiutą pelnusiai Ievai Prudnikovaitei. Jos partneriai scenoje bus Vaidas Vyšniauskas, Liudas

Norvaišas, Sandra Janušaitė ir kiti. Diriguos Robertas Šervenikas.

Birželio 20 d. skambės nuostabioji G. Verdi „Traviata“. Kinų režisierius Chen Shi-Zhengo sukurtame spektaklyje dainuos Asmik Grigorian, Edmundas Seilius, Vytautas Juozapaitis, Laima Jonutytė ir kiti operos solistai. Diriguos R. Šervenikas.

Liepos 3 ir 4 d. jau dešimtą kartą kviečiame į Trakų pilies kieme rodomą V. Klovos operą „Pilėnai“. Nuo 2001 m. vasaros, kai teatras įgyvendino savo seną svajonę – įkūnydamas didžiųjų pasaulio teatrų patirtį pakvietė į vasaros sezono spektaklius Trakuose, „Pilėnai“ taip po išpudingiausiu vasaros sezonom reginiu. Šalia nuostabios pilies, tarsi natūraliai sukurto „Pilėnų“ istori-

nės dramos dekoracijos, nauja gaida suskambo operos arijos, nauju grožiu atsiskleidė spektaklio scenos. Ir nepaisant jokių oro prognozių, „Pilėnai“ kiekvieną vasarą sutraukia minias žiurovų. 3 d. „Pilėnose“ dainuos Eugenijus Vasilevskis, Julija Stupnianek, Inesa Linaburgytė, Liudas Norvaišas, Ramūnas Urbietis, Vytautas Kurnickas, 4 d. – Vytautas Bakula, Vilhelma Mončytė, Jovita Vaškevičiūtė, Egidijus Dauskurdis, Ramūnas Urbietis, Vytautas Kurnickas. Išpudingiosius „Pilėnus“ Trakuose diriguos Vytautas Viržonis.

Spektaklių pradžia LNOBT – 18.30 val., Trakuose – 21 val.

LNOBT INF.

„MonoBaltijos“ sprintas

Vieno aktoriaus teatro festivalis Kaune

Rasa Vasinauskaitė

Vieno aktoriaus spektaklį galima prilyginti sprintui. Maždaug per valandą aktorius turi „nubėgti“ tokį atstumą, koki kitame įveikia per kelias. Nė vienas geras monospektaklis neįsivaizduojamas be veiksmo dinamikos ir vaidybos intensyvumo, dramaturginės situacijos koncentracijos ir režisūrinių sprendimų taiklumo. Na, o šiu grandžių stiprumą ir tamprumą patikrina žiūrovai.

Trys monospektakliai savaip atspindėjo „MonoBaltijos“ žiūrovų prioritetus. Ir visi trys dar kartą įrodė, kad monospektaklyje dramaturgijos, režisūros ir vaidybos lygiavertėumas yra ypäč svarbus.

J. Vachtango teatro aktorius Jurijus Kraskovas buvo atvykęs į Vilnių kartu su Rimo Tumino spektakliais. Mažajame teatre aktorius suvaidino Nikolajaus Gogolio „Pamišlio užrašus“. Kūrinys Kraskovo galvoje sukosi gerokai anksčiau, nei prie spektaklio prisilietusio Tumino. Vilniuje spektaklio matyti neteko – žinodama, kad jis bus rodomas Kaune, nutariau palaukti. Ir ne veltui. Net jei prieš pat spektaklį aktorius prikimo, vaidindamas buvo priverstas vis atsigerti arbatos, „Pamišlio užrašai“ Kauno kamerinio teatro erdvėje atrodė tarsi čia buvę.

Kraskovas nėra tas aktorius, kuriuo besąlygiškai patikėtum pamatės scenoje. Ir žanrinės vaidybos subtilybės jam, atrodo, nėra būdingos. Tačiau tai aktorius, kuris jaukiasi žiūrovus po truputį, ir tik tada, kai sie perpranta jo kiek atribota, santuriai vaidybos manierą, gali nustebinti netikėtais pasikeitimais. Taip ir įvyko Kraskovui vaidinant „Pamišlio užrašus“ – ne užguitu raštininkėlio pamisišmo istoriją, bet „didybės tragediją“.

Kraskovo Popryščinas pirmiausia yra rimtas, stropus ir atsakingas žmogus. Ir jo siekiai jam pačiam atrodo pamatuoti. Aikštės gilumoję kabantis Napoleono portretas – užuominiai Popryščino užmojus bei kietą charakterį, kuriam aktorius suteikia gana stiprų ir raiškų skambesį – tai ir jo valdingas, įsakmus kalbėjimo tonas, ir pabrėžtinai ori laikysena bei pedantiška išvaizda. Popryščinas – šeimininkas savo namuose; jis apskritai turi savo nuomonę ir tvirtą poziciją visais klaušimais, net kalbėdamas apie teatrą apibūdina ji kaip tikras žinovas. Subtiliai aktorius intonacijomis pertekita Popryščino savybę užbaigti kiekvieną epizodą nusistebėjimu (argi šitaip gali būti pasaulyje?!) yra viena patraukliausių Kraskovo vaidyboje. Net jei pirmi sakomo teksto sakiniai dvelkia santurumą, visą „ti-radą“ aktorius būtinai pakylės ir pardarys pauzę – jo Popryščinas maštą, apsvarsto, ką pasakęs, ir tik po to ima kalbėti apie kitos dienos įvykius.

Vien „pasakojamuoj“ spektaklio nepavadinisi; aktorius kuria gyvą, dalyvaujančią ir išgyvenantį kiekvieną netikėtą nuotykį Popryščiną, pririnkę ne tik režisū-

bet veikia jis ne buitiškoje, o sąlygiškoje erdvėje. Sąlygiškumo suteikia kėdžių eilė, pianinas ir „pasislėpusi“ už jo grojanti pianistė. Ši moteris-mergaitė (Natalja Gavrilova) su didžuliais kaspinais plaukuose yra savo iškausa Popryščino antrininkė, net partnerė – ji išgroja jo „dvasinius“ pakilimus ir kryčius, nuteikia ar palydi monologus. Piotro Čaikovskio ir Rodiono Ščedrino muzika, kartais improvizuoti pavieniai garsai tampa spektaklio emocijiniu ir ritminių kamertonu – muzika atskiria kiekvienos dienos „irašus“, nuspalvina Popryščino nuotaiką. Pats Popryščinas scenoje juda nedaug, bet kiekvienas jo gestas, perėjimas iš vieno šono į kitą yra svarbus ir tikslus – taip nužymimi vidinės Popryščino transformacijos etapai. Jis darosi piktas, nekantrus, stiprėja ir auga jo vienatvė ir net neapykanta. Kai Kraskovas ima pasakoti apie generolo dukterį, matai, kad Popryščino sumaištį kelia ne meilė, bet troškimas būti pastebėtam, įvertintam, o kartu – kančia dėl užsavo padėties. Ši padėties verčia Popryščiną išlaikyti pagarbų atstumą tų, apie kuriuos pasakoją, atžvilgiu, elgtis išmintingai ir santūriai. Bet štai, norėdamas perskaityti šunų laiškus, jis kiek įmanydamas leidžiasi paskui juos, nes būtent tą akimirką, kai išgirsta ir suprantą juos kalbant – net plaukai pasiūliausia tai suvokus! – viskas jo galvoje apsiverčia. Išitaisės ant kėdės, Popryščinas traukia vieną po kito kailio gabalus-laiškus ir karštligiškai čiupinėja plaukelį po plaukelio – skaito, ieškodamas apie save bent užuominas. Deja, šunys ir gražioji Sofi iš jo tik pasityčioja. Susijaukia laikas, Popryščino intonacijos keičiasi, jis pasiskelbia esąs Ispanijos karaliumi... I pianistė Popryščino paleistas šūvis užbaigia spektaklį, bet iš scenos jis išeina orus ir didingas.

Kraskovas tiesiogiai nesikreipia į žiūrovus, nebando specialiai užmegzti su jais ryšio. Aktorius kuria tokį Gogolio Popryščiną, kuris tarisi mintyne rašo savo dienoraštį, fiksuodamas ir įvykius, ir jų patirtą išpūdį. Keletą sykių Popryščinas pagrūmoja pianistę, kai ši, kartodama garsus, sujaukia minčių eiga. Popryščino mintys logiškos ir skaidrios, ir kuo neteisingesnė jam atrodo jo paties padėtis, tuo jis darosi agresyvesnis ir dramatiškesnis. Dramatizmą aktorius augina palaipsniu ir nuosekliai, tad pasiskelbimas Ispanijos karaliumi tampa ir savotišku Popryščino sukiliu – jis atsiriboją nuo tikrovės, o netrukus vienu šūviu nutraukia su ja rýsius.

„Pamišlio užrašuose“ režisierius, atrodo, išfirpo už monologinės spektaklio formos – svarbesnė tapo Popryščino vidinių pokyčių ir aktoriaus santykio į juos dramaturgija. O štai Sergejui Barkovskiui, suvaidinimui Aleksandro Puškino „Goriuchino kaimo istorija“ (Ivano Petrovičiaus Belkino rankraščio pristatymą), pririnkę ne tik režisū-

„Klamo karas“

tas. Net jei režisierius, pavyzdžiu, Barkovskiui sukuria gausybę „pri-sitaikymų“ ir žaismingu sceninių situacijų, per kurias atsiveria aktoriaus individualybę, jos neužgožia autorius teksto, rašymo stilus, kūrinio poetikos. Šiuo atveju itin atsakingas yra autorius bei kūrinio pasirinkimas – kiek jis artimas aktoriaus individualybei ir padeda ją atskleisti, ir kiek aktorius sugeba rasti bei atverti kūrinio sąskambius su šia diena. Nes monospektaklis – tai dar ir asmeniškas aktoriaus pasisakymas jam svarbiomis temomis (neatsitiktinai ilgiausiai užtrunka literatūrinio teksto paieškos), kurias jis, vaidindamas „režisieriaus“ spektaklyje, turi paaukoti režisūriniam sumanymui ir režisieriu-autoriui.

Vengrų aktorius Péteris Schereris, garsiosios „Krétakör“ trupės narys, jau antrą sezoną Budapešto vaidynių ir jaunimo teatre „Kolibri“ vaidina „Klamo karą“. Vokiečių dramaturo Kaiaus Henselio pjesę pastatė šio teatro aktorius ir režisierius Jánosas Novákas.

Žvelgiant į „Kolibri“ teatro repertuarą, kuriame dominuoja spektakliai mažiesniams žiūrovams, „Klamo karas“ neabejotinai skirtas kitokiai auditorijai. Galima numatyti, jog jis lanko gerokai vyresnius mokiniai ir net mokytojai, o dėl provokuojančios, aktyvių spektaklio formas ir tokio pat atlikimo, tiketina, jis buvo tapęs aptarimų mokyklose objektu. Henselis sukurė monopjesę apie mokytojų, prieš kurį, dėl žemesnio pažymio nusisudžius mokinii, sukyla visa klasė. Ir Klamas – doras, atsakingas ir juolab itin teisingas mokytojas – pats paskelbia karą mokiniams, perauganti į jo karą ir prieš klasę, ir prieš visą mokymos sistemą. Kelios pamokos, per kurias mokytojas imasi kraštinių priemonių klasę suvaldyti, atveria ir paties Klamo anaipolt nepedagoginę natūrą, ir gerokai papuvusios sistemos užkulisius – mokytojai rungtyniauja dėl mokiniių meilės ir išduoda profesijos idealus, mokykla prarado autoritetą, nes joje dėsto nekompetentingi iškrypėliai, pamokos, užuot buvusios žinių gilium, virsta nuolatinėmis mokytojų grumtyne misi savimi.

Vengrų menininkai pasirenka kiek įmanoma „neateitališkesnių“ pjeses sprendimą. Žiūrovai stebi spektaklį sėdėdami suoluose, jie yra ta klasė, kurią įveikti Klamas renkasi pačias aštriausias priemones. Schererio vaidinamas mokytojas nuo pirmų akimirkų jau žino, kas įvyko – mokiniai parašė direktoriui skundą. Pradėjęs Goethe's „Fausto“ analizę, jis dar spėja užrašyti lentoje keletą sakinių, bet mokiniių tyla ir neparuošti sasiuviniai ima

Truputis materialumo

Lietuvos tarpdisciplininio meno kūrėjų sajungos (LTMKS) atvirų dirbtuvų dienos

Monika Krikštopaitytė

Kaip teigiamai oficialiai pranešime: „LTMKS įkurtą 1998 m. ir vienija apie 70 šiuolaikinio meno kūrėjų, tačiau visuomet buvo „virtuali“ (be patalpų) organizacija. Nuo 2010 m. balandžio ji įsikūrė Gedimino pr. 27 esančio pastato 4 aukštė.“ Ši sajunga veikia kaip alternatyva Lietuvos dailininkų sajungai, kuri nuo tarybinių laikų turėjo tikrai nemažai materialaus pagrindo, tik dažniausiai nelabai efektyviai ji naudojo. Užtat LTMKS jungia nemažą dalį realiai ir aktualiai šiuo metu kuriančių menininkų, kuri suprato, kad, norint ką nors nuveikti, o veikiant rasti daugiau paramos, verta susiburti. Ypač kai meno objektas, kurį jie gamina, dažniausiai nebegali būti pritaikomas interjero puošybai, todėl nebegali būti taikomas ir amatininko pragyvenimo modelis. Juolab kad

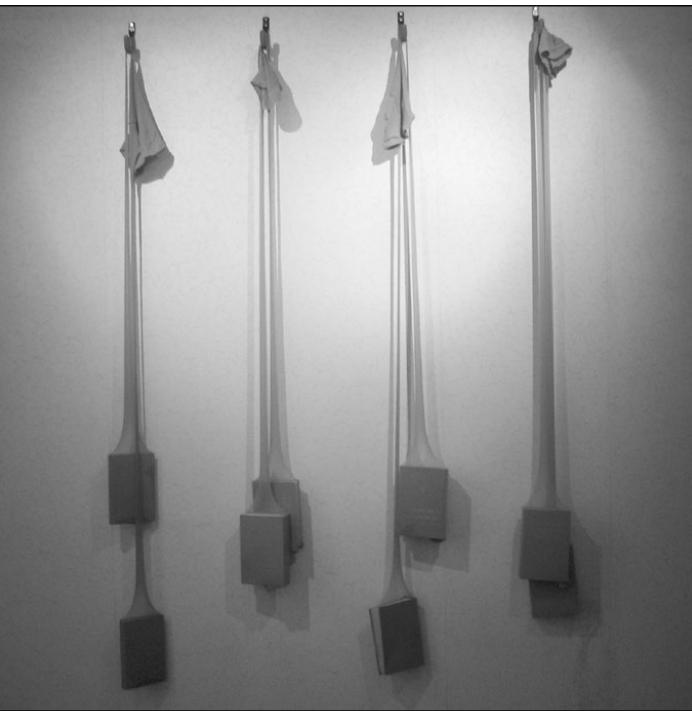
vadinamoji meno rinka Lietuvoje (galerijos, muziejai, kolekcininkai) funkcionuoja nepakankamai, todėl tenka ieškoti kitokių egzistavimo formų. Tai dažniausiai būna projektinė veikla. Ir ši veikla visada užtikrina tik saviraiškos ar savirealizacijos galimybę (kūrinio sukūrimą, parodymą, paviešinimą), o ne pragyvenimą iš profesijos. Todėl mūsų šalyje „žmogaus-orkestro“ įvaidžio ilgai aiškinti nereikia (dėsto, kuria, pats plytelės klijuoja, vasarą uždarbiauja Norvegijoje, metus praleidžia rezidencijoje, turi skolą, yra dirbęs reklamos versle). Todėl pas mus menu užsiima tik tie, kurie tai sau gali leisti; tie, kuriems to šiuo metu labai reikia psychologiskai (antimaterialistinis etapas); tie, kurie būtinai turi kurti (maniakai, entuziastai, kitkam negabūs), ir žmonės su dideliu tikėjimu, kad, nepaisant nieko, įmanoma prasimuti net čia.

Jurga Barilaitė. Kūrinio „Ką daryčiau, jei daryčiau“ fragmentas

Žinoma, gyvenant tokiomis sąlygomis, atsiradus trupučiui materialumo – patalpos kūrybai ir eksponavimui su informacine sklaida – daug kam sukirbo viltis bent kurį laiką tiesiog pabūti menininku(-e). Pracėjusį savaigalį buvo net galimybė susitikti su žūrovais ir tos iliuzijos palaikytojas. Dirbtuvės apžiūrai atvėrė Evaldas Jansas, Dainius Liškevičius, Arūnas Gudaitis, Jurga Barilaitė, Eglė Ridikaitė, Kęstutis Šapoka, Neringa Černiauskaitė, Audronė Vaupšienė, Darius Geršsimavičius, Antanas Stančius, Aušrimas Akšys, Tomas Martišauskis, Orūnė Raudonė, Konstantinas Gaitanži, Robertas Narkus, Ugnius Gelguda ir Archicechias. O LTMKS pirmininkas Vytautas Michelkevičius stengėsi būti mediumu tarp menininkų ir visuomenės. Bent jau pagal aprašymus išvardintų menininkų(-ių) dirbtuvės turėjo būti atvertos, tik kadangi vyksmas vyko labai laisva forma, visko pamatyti gal ir nepamačiau. Juk tai ne balto Kubo galerijos erdvė su vienu iėjimu, o painiai tarpusavyje susisiekiančios, įvairaus margumo patalpos. Nors ir buvo žymėjimas, niekada negalėjai žinoti, už kurio kampo tavaus laukia kūriny. Tai buvo paroda tik iš dalies. Veikiau rodymas, kas kuo užsiima. Vieni rodė senesnius darbus, pavyzdžiu, Kęstutis Šapoka perintaliavo savo koliažų instaliaciją „Nuo sutemų iki aušros“. Kiti – dar nebaigtus projektus, pavyzdžiu, Jurgos Barilaitės eskizas „7 žali ekranai“, arba „Ką daryčiau, jei daryčiau“.

Pastarasis, ko gero, geriausiai atspindi esamą situaciją ir organiškai pasiduoda interpretacijoms įvairo-

Aurimas Akšys. Personalinės galerijos a4 eksponatas

se plotmėse. Barilaitė pasitelkia green screen (žalias fonas naudojamas filmuojuant, vėliau apdrojus jis pripildomas reikiamų vaizdų) kaip lengvai keičiamą, menamo lauko metaforą. Green screen sumažina filmų, reklamų ar kitos filmuotos medžiagos kaštus, leidžia tikrą vaizdą jungti su išgalvotais ar fiziškai neįmanomais, bet taip pat gali būti ir apgaulės, iliuzijos įrankiu. Menininkė eksponuoja septynias žalios spalvos drobes (nuo degtukų dydžio iki gana didelio formato) ir ekraną, kuriame ji pati ar dengia žalius „ekranus“ ar integruoja į savo kūną pasakodama, kas juose galėtų būti, ką ji darytų, jei darytų. Tokiu būdu Barilaitė sukuria neapibėžtų lanksčią menamą struktūrą, kuri vienodai gali būti taikoma ir praciūčiai, ir dabarčiai, ir ateiciūčiai. Galima sekti jos pasakojimus ir tyrieti meninius ir asmeninius geismus, galima nagrinėti šio kūrinio sąsajas su ankstesne kūryba (liko rūsys su tapyba, bent jau drobė), o galima ir tiesiog džiaugtis neapibrėžtumu, malonia nežinomybe, kuri gyvenime ir erzina, ir teikia jam žavesio, nes lavina sugebėjimą atsiverti.

Renginys vyko gegužės 21–22 dienomis.

LTMKS menininkų studijos, Gedimino pr. 27, Vilnius, buvęs Sveikatos ministerijos pastatas (architektai Jerzy Soltanas ir Stanisławas Murcynski)

Tykanti juoduma

Harijo Branto piešiniai Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejuje

Vidas Poškus

Banalu net sakyti, kad Harijo Branto piešiniai (anglis, popierius) yra sudaryti iš dviejų pradų: juodumas ir baltumas. Nieko naujo, nes tai substancialus grafikos bruožas. Ypatinga, nes tai (šizofreniškų galių įgyjanti juodo ir balto dichotomija ir niekas kitas) yra fundamentali šiuo piešinių ypatybė. Nesu psichologijos, psichiatrijos, psichanalizės specialistas, bet manau, kad šis dvilypumas yra šizofreniškas. Menininko darbai visapuskai suskaldyti pusiau ir ant šio dvinario pamato renčiamas vaizdas, literatūrinis pasakojimas, galu galė – nuotaika. Vizualus H. Branto piešinių (beje, kartais netgi diptiškai sudarytų iš dviejų dalių arba bent jau suporotu erdvėje) dvilypumas sukonstruotas dvejopai.

Pirma – vaizdas išgaudas juodo foninio (su tame tūnančia vos šviešesne būtybe) stačiakampio bei bal-

to „pasporto“ (baltų kraštinių, ant kurių palikti subtilūs ir nesubtilūs angliotu pŕštų atspaudai, simetriškai sukompunuota signatūra) principu. Antra – regimybė pasiekta iš lakoniškai išpeštų juodų figūrų išraiškingais siluetais ir baltų erdvii.

Vaizduojami asmenys taip pat yra dvilypiai (vos neparašiau dvilyčiai – bet tai irgi būtų tiesa, nes vyrai panašūs į moteris, o moterys – į vyrus). Kalbant apie vyrišką lyti, *en face* spokso aprūkės vienuolis, raukšlėtas dieudukas bedantiškai sučiaupta burna, švelniabruožis vaikinas. Kalbant apie moterišką lyti, frontalai stebilišasi audeklu glotnaiapsis iauktosi vienuolė, jauna mergina, lolitiška, dar nesubrendusi mergaitė. Esmė ta, kad viską persmelkiantis, šizofreniškas H. Branto grafikos dvilypumas veikia. Akių neatitraukiantys, karoliškus vyzdžius tiesiai nukreipę dvilypiai-dvilyčiai personažai hipnotizuoją. Dvilypės jų bū-

senos persiduoda į žūrovo sąmonę bei pasamonę ir verčia tikėti ar manysti, kad viskas yra manicheistiškai dvilypiška. Kad viskas yra juoda ir balta. Nesakau, kad hipnozė veikia visus – kalbu apie asmeninę žūrovą.

Man, kaip dailėtyrininkui, H. Branto grafika į dvi dalis yra suskilusi ir plastine prasme. Viena vertus, joje galima įžvelgti mūsų šiaurinių kaimynų brolių ir seserų latvių dailėje nuo amžių amžinųjų (arba bent jau devyniolikojo amžiaus galo) įsitvirtinusias stiprius stilizacijos apraiškas (į schemas suvestos figūros, glotnus paviršių modeliavimas, statiskos kompozicijos). Prisminkime kad ir erotizuotą Sigismundo Vidbergo grafiką. Kita vertus, H. Branto manieristinio iliuzionizmo ir rytiško ornamentiškumo (bizantiškos ikonos, japoniškos mangos) perpildytu piešinių orientuoja į tarptautinę, vaikščiojimui kultūriniais paribiais (anot Emmos Dexter) pasižymintą

Harijs Brants. „Nevala“

pietinio sceną (plg. Graham Little ar Yoshimoto Nara). Šis dvejopas (siužetinis ir plastinis) susiskaldymas lemia H. Branto piešinių efektingumą. Atrodo, kad šio efektingumo neįmanoma išsiugdyti (pavyzdžiu, to dar labai trūksta užsispyrėliškai į vieną arba kitą pusę jojančiai tautinei – lietuviškai grafikai), tai yra paveldima arba gaunama per kažkokias, deja, tam siašias jėgas. Be to,

drįsčiau teigti, kad net vienuoliai ir vienuolės atrodo kaip apsėsti. Nesu iš tu žmonių, kuriems juoduma automatiškai kelia asociacijas su bologiū, bet šizofreniška H. Branto juoduma žiauriai stipriai įtikina.

Paroda veikia iki birželio 6 d.

Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejuje (Vilniaus g. 41, Vilnius) dirba antradieniais-penktadieniais 11–18 val., šeštadieniais 11–16 val.

Viskas čia įtartina

Lino Jusionio paroda „Įtartina veikla“ mobilioje galerijoje „Gaidys“

Dovilė Aleksandravičiūtė

Lino Jusionio darbai iš pirmo žvilgsnio pateikia labai mažai informacijos. Veikiai preciziškai nudažyti, nei nutaptyti plotai, beveik monochrominis spalvų naudojimas (dominuoja mėlynai tonai), prie minimalizmo artėjanti raiška. Tačiau išsižūrėjus atidžiau matyt, kad kūriniuose gausu kultūrinų citatų, paradoksų, darbai suteikia suvokėjui laisvę ir platią erdvę iš mažų fragmentų kurti savus siužetus.

Pateiktas fragmentuotas realybės vaizdas (tarsi žiūrint iš labai arti) sukelia išpūdį, kad realybė yra labai arti abstrakcijos. Tačiau tai pasiekiamas ne dėl stilizacijos, o figūrų skaičiu paveikslė sumažinant iki minimumo. Pavyzdžiu, stadione esanti balta linija leidžia galvoje ją pratešiant suprojektuoti visą stadiono vaizdą. Kažkiek padeda ir kūrinių pavadinimai. Tiesa, šie ne visa da tiesiogiai nurodo į vaizduojamą objektą, pavyzdžiu, „Stadione. Laukas“ ar „Stadione. Dušas“. Kartais pavadinimas tik suteikia žiūrovui mastymo kryptį, pateikia žiūros į realybės aspektą. Pavyzdžiu, darbas „Vietoj įvykio“ ragina suvokėjā ne mėginti atsekti vaizduojamą objekτą (nors tai visuomet labai įdomu), bet kurti savą naratyvą, interpretacijas. Taip kūriniuose atsiranda siužetiškumas, kuris lengvai atgyja suvokėjo sąmonėje iš pateiktų net labai mažų fragmentų. Susidaro išpūdis, kad visas veiksmas yra pa liktas už paveikslų ribų, o matomi realybės fragmentai yra tarsi jau nukritusio įvykio įrodymai.

Parodos pavadinimas „Įtartina veikla“ taip pat suteikia aliuziją į vyksmą. Darbuose vaizduojami objektai yra žmogaus veiklos rezultatai. Gamta, kaip gaivališka stichija arba reikšminga veiksmo dalis, ne-

dalyvauja – ji sutramdyta civilizacijos. Pavyzdžiu, jei vaizduojama žolė, tai ji tampa tvarkingai nupjauta stadiono pievė, jei dangus – tai jis gilus žydras fonas, bet tokio pat žydrumo gali būti ir dušo plytelės. Jusionio pateikti vaizdiniai dėl keistumo, nenatūralaus sustingimo atrodo įtartinais ir netgi nejaukiai.

Panašus paradoxalus sustingdyto laiko efektas turbūt geriausiai žinomas iš metafizinės Giorgio de Chirico tapybos, kai kurių Carlo Carrà darbų ar Edwardo Hopperio kūrinių. Vis dėlto didžiausias panašumas, ko gero, yra su Davido Hockney kūryba, ypač ta, kurioje vaizduojami baseinai. Susiję ne tik laiko pajautimas, bet ir koloritas, laisvalaikio motyvai. Tačiau minėtų menininkų tapyboje labiau išlaikytas siužetiškumas, pateikiamas detalesnis realybės vaizdas, todėl lieka mažiau vienos žiūrovo fantazijai. Realybė atrodo ne sustingdyta, o sustingusi, komponuojama remiantis aiškiais principais. Tuo tarpu kai kurie Jusionio kūriniai (pavyzdžiu, „Stadionas. Laukas“ arba „Pievėl ir interjeras“) atrodo lyg netyciai padarytos decentruoto kadravimo nuotraukos. Tačiau turint galvoje, jog tai tapyba, akivaizdu, kad jie visi yra gerai apgalvoti: kompozicija paremta spalvinų plokštumų ir linijų ritmu, kruopščiai parinkti darbuose esantys elementai, atsiskaitant nereikalingų dalii, išgryniinant ir paliekant tik tai, kas būtina. Toks kruopštus plokštumų balansavimas veikiai leidžia kalbėti apie De Stijl, suprematizmo, abstrakčiosios tapybos bei minimalizmo įtakas.

Jusionio kūrinių kūpini hedonistinės nuotaikos. Jie lyg iš pietietiškos, karštos, tingios popietės kurorte. Toki išpūdį dar labiau susitiprino turbūt tai, kad parodoje (ji vyko vadinaujame lofte T. Ševčenkos g.

Linas Jusionis. „Cherry, Harry & Rocquet“. 2008 m.

16–414) buvo labai karšta. Tačiau šis erzinantis atsitiktinumas netgi padėjo geriau išsiausti į darbus, patirti juos kone fiziškai. Tuomet, pavyzdžiu, tramplinas darbe „Cherry, Harry & Rocquet“ iškilo kaip viliojantis šalto vandens baseino, atgaivos pažadas.

Parodos išorei įtakos turėjo eksponavimasis erdvė. Galeria „Gaidys“ savo trumpame programiniame tekste teigia, jog „neturi pastovios vienos ir kiekvieno menininko darbus eksponuojant dizaino savaitei.

Ne tik fizinė ekspozicijos erdvė,

siai jo kūrybą išryškinančioje vietoje“. Šiuo atveju atrodė, kad visas parodos atidarymas buvo paremtas antitezės principu. Darbai, leidžiantys manyti, jog yra didelių erdvės fragmentai, preciziška, kone sterili tapymo maniera, sustinges laikas ir kūriniuose spengianti tyla natūraliai prašeši panasios aplinkos, tačiau buvo pateikti menkai įrengtoje/ įrenginėjamoje, suspaustoje erdvėje, skambant džiazo muzikai ir šurmuliuojant dizaino savaitei.

O Lino Jusionio kūrinių parauklūs galimybė pratęsti vaizdą, skatinimu galvoje megzti savo iškai detektyvą. Tačiau net jei parodos lankytinos to ir nesiima, jis neišveniamai tampa aktyviu dalyviu, nes kūrinių nuotaika nesunkiai ištraukia į vasariškas svajones. Nors kūriniuose vaizdinės medžiagos labai mažai, juose gausu kultūrinų citatų ir parafrasių bei paradoksų, kurių įtartiną, nejaukų realybės vaizda.

Paroda veikė gegužės 21–23 d. per „Dizaino savaitę“.

Mobili galerija „Gaidys“, www.galerijagaidys.lt

Šviesos žaismas

Kristės Vasiliauskaitės tekstilės paroda Marijos ir Jurgio Šlapelių name-muziejuje

Nijolė Žilinskienė

Tai pirmoji autorinė jaunos dailininkės Kristės Vasiliauskaitės tekstilės paroda. Joje rodomi 32 per penkerius metus sukurti darbai. Dauguma kūrinių – tapyba ant šilkų ir tekstilinės kompozicijos. Vilniaus dizaino kolegijos dėstytoja K. Vasiliauskaitė tapymu ant šilkų susidomėjo dar 2004 m., kai pagal studijų pasikeitimą programą mokinėsi Dailės ir meno mokytojų kolegijoje Kertemindėje, Danijoje. Akivaizdu, kad menininkėi patinka japonų kultūra: grožio estetika ir tradicinė – tapybos ant šilkų technika. Parodoje esanti šilkų tapyba yra lengvų, akwareliškai skaidrių, susiliejančių tonų, su minimalistiniu piešiniu, kartais saikingai ekspre-

viais teptuko potėpiais („Atradimas II“, „Akinanti šviesa“, abu 2007, „Serafimas“, 2008, „Senamiestis“, „Vakaras“, abu 2009). Sukuriama savitos nuotaikos spalvinė impresija su abstrahuotais figūriniais arba augaliniais motyvais, kartais su ženkliniais vaizdiniais („Urantija“ I-II, 2009). Čia dažus lengvai sugeriantis šilkas atskleidžia netiketas imпровizacines galimybes.

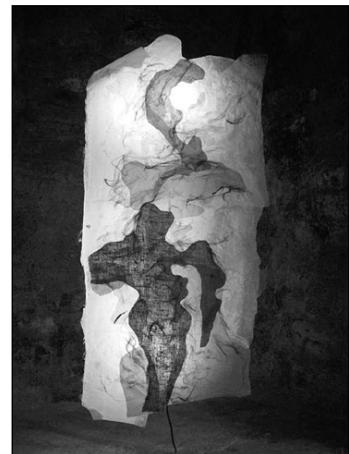
Nusileidus į vėsią XV a. rūsio patalpą, pirmniausia galime apžvelgti baigiamajį bakalauro studijų erdvinių kūrinių (vad. – E.G. Bogdanienė). Kitaip, kad menininkai patinka japonų kultūra: grožio estetika ir tradicinė – tapybos ant šilkų technika. Parodoje esanti šilkų tapyba yra lengvų, akwareliškai skaidrių, susiliejančių tonų, su minimalistiniu piešiniu, kartais saikingai ekspre-

šuje lengvai sudrapiruotas. Idomiai audinio kaita: dalis prie grindų pradėta austi ripsu vienu viskoziniu siūlu, tolydžio pridedant po siūlą. Viršuje palikioti laisvai kabantys įausto faktūrinio viskozino siūlo galai su pūkais sukuria lengvumo išpūdį. Dėmesi traukia ant grindų ratu sudėlioti iš įvairių medžiagų pasiūti tūriniai motyvai. Jie tarsi glotonūs tamsiai mėlynai, žaliai, geltonai ir balkšvai dažyti bei įvairias simboliais dekoruoti akmenukai.

Kita kūrinių grupė – tai autorinės technikos tekstilinės kompozicijos, savotiškos vitražo interpretacijos. Jų kompozicijos konstruktyvios, laisvų minimalistiškų pavidalu, sudarytos iš plonų audinių skiautelių. Tai lyg aplifikacijos, tik nesusiūtos, o sutvirtintos rišamaja medžiaga. Toks be-

simainantis kūrinių vietomis prime na ploną pergamentą („Augimas“, 2009). Čia išryškinta deformacija, audinių tampriosios savybės (lankstymas, gnaužymas) ir apšviečiant atsirađę nauji optiniai efektais, matomos struktūrinės skirtinės rūšių audinių, siūlų savybės.

Tekstilės pritaikymo praktikoje galimybes K. Vasiliauskaitė giliu dizaino katedroje. Baigiamasis magistro darbas (vad. – T. Baginskas) „Artdizaino objektai interjere“ įgyvendintas 2007 m. Vilniaus Sugiharo grožio ir chirurgijos centro kosmetologiniuose kabinetuose (interjero autorius T. Baginskas). Šios spalvingos dekoratyvinės tekstilinės kompozicijos su dirbtiniu vidiniu apšvietimu lyg vitražai interjerams teikia jaukumo. Svarbiu dekoratyviniu

Kristė Vasiliauskaitė. „Augimas“. 2009 m.

akcentu tampa supaprastintų pavidalų, stilizuoti augaliniai motyvai. Skirtingų audinių medžiaginių ypatybių, jų derinių sąveiką, pralaideišių švesai atskleidžia ir erdvinių buities objektais iš šilko ir vilnos („Saulė“, „Kriauklė“, abu 2010).

Paroda veikia iki gegužės 30 d. Marijos ir Jurgio Šlapelių namas-muziejus (Pilies g. 40, Vilnius) dirba trečadieniais-sekmadieniais 11–16 val.

Nenorėčiau įstrigti teatre

Pokalbis su Dorota Masłowska

Vilniuje viešojo žinoma lenkų rašytoja – prozininkė ir dramaturgė Dorota Masłowska (g. 1983). Jos debiutinis romanas „Lenkų ir rusų karas po baltai raudona vėliava“ (2002) apdovanotas prestižine žurnalo „Polityka“ premija („Paszport „Polityki““) ir laikomas didžiausia paskutinio dešimtmečio lenkų literatūros sensacija. Knigos pagrindu Xawery Żuławskis sukūrė filmą „Lenkų rusų karas“, kuriamo Masłowska suvaidino epizodinių vaidmenų. Antrasis rašytojos romanas „Karalienės povas“ (2006) buvo apdovanotas svarbiausia lenkų literatūros premija „Nike“. Masłowska taip pat parašė dvi pjeses: „Du vargšai rumunai, kalbantys lenkiškai“ (2006) ir „Tarp mūsų viskas gerai“ (2008). Ir romanai, ir pjesės sulaukė daug vertimų į kitas kalbas, pastatymų užsienyje. Lietuviškai išleistas romanas „Lenkų ir rusų karas po baltai raudona vėliava“ (vertė Vytautas Deksnys, 2007), pagal pjesę „Du vargšai rumunai, kalbantys lenkiškai“ spektaklį „Du vargšai rumunai, kalbantys LT“ „Menų spaustuvėje“ pastatė Agnus Jankevičius. Praejišią savaitę Lenkų kultūros instituto ir spektaklio prodiuserio Audronio Liugos kvietimu Vilniuje viešėjusi Dorota Masłowska pasižiūrėjo spektaklį, susitiko su Vilniaus pedagoginio universiteto studentais ir dėstytojais. Su Dorota Masłowska kalbėjosi Tadeuszas Tomaszewskis.

Jums leidus, apie Vilniaus įspūdžius paklausiu pabaigoje, pirmiausia prašyčiau pasakyti, kokias asociacijas Jums kėlė Lietuva prieš čia atvykstant?

Niekad čia nebuvalau ir, atvirai pasakius, Lietuva man nekėlė kokių nors ypatingų asociacijų, išskyrus Adomą Mickevičių ir Czesławą Miłoszą. Greičiau esu tingi, pasyvū turistė, lankanti višbučius ir keičianti lėktuvus. Labai nemėgstu turistauti ir fotografiuoti prie paminklų.

Tačiau numanau, kad, metus gyvenusি Berlyne, apžiūrėjote miestą. Kas ten Jums padarė didžiausią įspūdį?

Berlyne labiausiai mėgstu laisvę, kokią turi tenykščiai žmonės, ir galimybę būti tuo, kuo esi, nemokant už tai ypatinges kainos. Todėl Berlyne praleistą laiką prisimenu labai

smagiai. Tik kad ir jame gyvenau ne kaip turistė. I Berlyną persikeliau su visais namais, mano dukra lankė ten paprastą darželį, mano gyvenimas Berlyne, sakyčiau, buvo labai kasdieniškas.

Kaip iš Berlyno atrodo Lenkija? Ar vienų metų atstumas nuo Lenkijos leido kitaip pasižiūrėti į lenkų problemas, lenkiškumą?

Manau, kad būtent šiuo požiūriu tie metai man davė labai daug. Pats suvokimas, kad galima gyventi kitur, siek tiek kitokiomis teisėmis, savaip atpalaiduojama ir suteikia jėgų. Bet aš grįžau į Lenkiją. Tai buvo mano sąmoningas pasirinkimas, nes esu tuo tos Lenkijos prieklausoma, nes tą šalį gavau kartu su viskuo, vienintelė šalį, kurią per kalbą suprantu iki kaulų smegnenų. Taigi grįžau į Varšuvą su džiaugsmu ir gerai joje jaučiuosi.

Susitikote Vilniuje su vietiniu polonistu. Man pasirodė, kad polonistai Jūsų nemégsta.

Atvirai sakant, tai buvo mano pirmasis susidūrimas su polonistiką nuo licėjaus laikų. Seniai negirdėjau tokį literatūrologinių to, ką darau, aptarimų, todėl buvo įdomu pasiklausyti. Tačiau ar polonistai mane myli, ar ne, žinote, man nelaibai įdomu.

Visada yra ryžtingų gerbėjų ir tokiu pat ryžtingu oponentu. Ar Jus jaudina kritika?

Kai publikuoju naują kūrinį ir jis sulaukia tam tikros reakcijos, vertinimų, spaudos aptarimų ir pan., tada kurį laiką viską sekū ir kažkaip jaudinuosi. Paskutinis tokis episodas buvo prieš dvejus metus, bet darbar manės tai visai nejaudina ir atrodo kaip pernykštis sniegas. Bet, žinoma, tais momentais, kai kažką iš savęs siunčiu pasauliui, sekū, kaip bus priimta ir kažkaip dėl to nerimauso.

Nuo pat knygos „Lenkų ir rusų karas po baltai raudona vėliava“ pasiodymo, sakyčiau, periodiškai skelbiame „Masłowskos sezono“: po pirmo romano buvo antras, tada iš eilės dvi dramos. Kada galime laukti naujo Masłowskos kūrinio?

Neturiu žalio supratimo. Tai vyksta tarsi savaimė. Esu nelabai pareigingas žmogus ir itin nemėg-

gios konkurse „Versmė“, o 2008 m. – „Auksinė scenos kryžiai“ už geriausią nacionalinę dramaturgiją, nors iki šiol scenoje pastatyta nebuvu. Kodėl? Priežasčių, matyt, ne viena. Teatrologė Aušra Martišiūtė savo straipsnyje „Dramaturgas, kurio bijojo teatras“ („Metai“, 2009, Nr. 1) rašo: „G. Grajausko dramaturgija efektinai pasuko tradicijos – istorinės dramos – atnaujinimo linkme. Tai sukelia nuostabą ir susižavėjimą skaitytojui, tačiau suglumina teatra, kuris savo kūrybinį priemonių arsenale neranda G. Grajausko pjesei reikalingo teatro kalbos kodo,

tu spaudimo, net kai spaudžiu pati save. Dabar greičiau yra duomenų rinkimo etapas, o ne jū perkūrimo.

Ar tai bus romanas, ar teatro pjesė?

Sunku pasakyti, bet noriu grįžti prie prozos. Nenorėčiau įstrigti teatre ir norėčiau nieko daryti mechaniskai, todėl manau, kad būtų žavu, jei grįžčiau prie buvimo rašytoja.

Kodėl susidomėjote teatru?

Labai sveika ir kūrybiška yra bėgti nuo bet ko, kas atliekama automatiškai, vadinas, nuolat sau reikiya sakyti: „Žvalgykis aplink, mokykis naujų dalykų!“ Todėl gavusi pasiūlymą parašyti pjesę, juo ir pasinaudojau. Buvo smalsu, ar sugebėsiu, dar norėjau priversti save išmokti kažką nauja. Ir tai pavyko. Paskui parašau kitą pjesę. Bet dabar bijau, kad tai gali tapti mechaniska.

Manau, grįžmas prie prozos pareikalaučia didesnių intelektualinių paštangų.

Susidūrėte ir su kinu. Kaip pasijuotė aktorės vaidmenyje?

Labai blogai. Vis dėlto privalėjau tai padaryti, nes žinojau, kad tai jau niekad gyvenime nebebesikartos, todėl jaučiau pareigą sau tai daryti.

Ar jaučiatės savo kartos literatūralis?

Jei ir jaučiuosi kieno nors dalis, jei kažką panašaus apskritai fiksuoju, tai tikrai ne literatūrologinės ar sociologinės, bet savos kompanijos ir emocinių ryšių kategorijos lygyje. Su daugeliu to paties amžiaus žmonių, turinčių tą pačią profesiją, nuoširdžiai draugaujau. Panasių jautriai suvokdami pasaulį, manau, kuriamė tam tikrą bendruomenę. Tačiau neturiu supratimo, kaip tai atrodo iš šalies, ir kur tai galima išdelioti ištoriškai ir literatūrologiškai.

Kadaisi Levas Tolstojs parašė tekstą „Negaliu tylėti“. Paraše, nes negalėjo tylėti. Kodėl rašote Jūs?

Nes negaliu kalbėti (juokiasi). Visada buvo sunku tiesiogiai formuluoti mintis, tad mano poreikis ir būtinybė rašyti daugiausia atsisirado būtent iš nesugebėjimo kalbėti. Beje, stengiuosi tai keisti ir tą sugebėjimą galiausiai pamažu išlavinusi. Tačiau niekad nesugebėjau išreikšti minčių kalbėdama. Todėl

kuris pjesės tekstą paverstu patraukliu spektakliu. Kūrybiškai parašytas tekstas teatrui reikalauja adekvataus teatro kūrybos atsako. Galbūt čia ir slapy baimės šaltinis?“

Pagrindinė pjesės „Mergaitė, kurių bijojo Dievas“ heroje – Marija, pasakojanti savo nuotykingą ir nuotaiką gyvenimą. Prisiminimų kaleidoskopė keičiasi personažų galerija, pamažu įtraukdama žiūrovus į fantasmagorišką „tarsi realybės“ atmosferą. Viskas lyg ir labai realu bei atpažįstama – tiek sovietmečio vaikystės istorijos, kuriose pirmą kartą išskyla Marijos dievinamo lēk-

A. Liugos nuotr.
tam tikru periodu žaviuosi kokių nors autoriumi ir skaitau visas jo knygas, vėliau susidomėjimas kažkur išnyksta. Paskutiniu metu tokį stiprų susižavėjimą pajutau skaitydama Trumaną Capote ir Bretą Ellą. Be to, dar skaitau knygas, kurios man suteikia daug daugiau skausmo ir skaitojo darbo. Ap skirtai labai įdomu, kaip knyga veikia tam tikru žmogaus gyvenimo momentu ir kaip tai, ką skaitai, yra susiję su to meto akimirką.

Bet kartu tai gali atispindėti ir vėliau, pavyzdžiu, Jūs darbe.

Labai įdomu, kas vyksta žmogaus galvoje, perskaicius knygą. Esu ištikinusi, kad ji gali daug ką pakelti, net realius įvykius, kurie žmogui atsintinka.

Ką manote, ar įmanoma išversti Jūsų kūrinius į kitas kalbas ir kitus kultūros kodus?

Apsilankymas Vilniuje ir spektaklis šiuo požiūriu man labai įdomus, nes pirmą kartą mačiau savo pjesę perkeltą į kultūrą ir papročius tos šalies, kur ji statoma. Manau, tai daugiausia įmanoma todėl, kad Lietuva kultūriškai yra labai panaši į Lenkiją, ji taip pat katalikiška šalis. Spektaklis, kurį čia pasižiūrėjau, pasakino susimąstyti, kad žmonės nori žinoti nieko apie Lenkiją ar kitą šalį. Žiūrėdamis spektaklį, jie visada pirmiausia nori sužinoti ką nors apie save. Kai tai įvyksta (o Vilniaus pastatyme taip ir buvo), reaguojama iš tikrujų entuziastingai, užsimenzga žiūrovų ryšys su aktoriais ir tekstu. Abi mano pjesės, nors statomas daugelyje Europos ir ne Europos šalių, tampa pasakojimais apie Lenkiją, kai nėra galimybės perkelti į duotus šalies sąlygas. Tokio spektaklio suvokimas visada yra turistiškas, o ne gilius.

Pabaigoje prašyčiau pasidalyti savo įspūdžiais apie viešnagę Vilniuje.

Mano atsakymas bus visiškai nedomus, nes atvažiuavau čia labai skubėdama, naktį, ir pamačiau viešbučio vidų, viešbučio restoraną ir Lenkų kultūros institutą. Dar paminėkl Adomui Mickevičiui pro automobilio langą. Todėl manau, kad pasivalkščiojam po Vilniu ir atsakymą į šį klausimą turiu palikti nelabai apibrėžtai ateiciai.

Premjeros

Klaipėdos drama sezoną baigs premjera

Klaipėdos dramos teatras sezono užbaigia pakiliai: birželio 8 d. 18.30 val. Žvejų rūmuose (Taikos pr. 70) žiūrovų laukus režisierius Jono Vaitkaus statyta Gintaro Grajausko dviejų veiksmų tragikomedija „Mergaitė, kurios bijojo Dievas“.

Ši G. Grajausko pjesė dar nepasiūkusi scenos jau turėjo turinėjant istoriją. Pjesė dramaturgai 2007 m. pelnė laurus Nacionalinės dramatur-

gios konkurse „Versmė“, o 2008 m. – „Auksinė scenos kryžiai“ už geriausią nacionalinę dramaturgiją, nors iki šiol scenoje pastatyta nebuvu. Kodėl? Priežasčių, matyt, ne viena. Teatrologė Aušra Martišiūtė savo straipsnyje „Dramaturgas, kurio bijojo teatras“ („Metai“, 2009, Nr. 1) rašo: „G. Grajausko dramaturgija efektinai pasuko tradicijos – istorinės dramos – atnaujinimo linkme. Tai sukelia nuostabą ir susižavėjimą skaitytojui, tačiau suglumina teatra, kuris savo kūrybinį priemonių arsenale neranda G. Grajausko pjesei reikalingo teatro kalbos kodo,

tuvų konstruktoriaus Antano Gustaičio figūra, tiek šaržuota „naujuju lietuviu“ – „nuvoriš“ būtis. Tačiau ši atpažįstama realybė – kiek pasislinkusi, prisodinta detalijų, verčiančių suklusti, išplaunačių ribas tarp tikrovės ir sapno, tarp vizijų ir aktualijų. Kas iš tiesų vyksta? Marija – auka ar žudikė? Ką regime scenoje – vieno pamūšimo istorija, varotojiškos visuomenės kritiką, trumpą Lietuvos – posovietinės valstybės istorijos kursą? Ko gero, visa tai kartu – ir ši tą daugiau.

Epizodiškai pasirodantis, bet „rakinis“ pjesės „Mergaitė, kurios

KLAIPĖDOS DRAMOS TEATRO INF.

Kinas – reinkarnacijos įrodymas

Kanų kino festivalio atgarsiai tarptautinėje spaudoje

Kad šiemet Tarptautinio Kanų kino festivalio konkursas buvo akiavaidžiai silpnesnis, sutaria visi. Tiek skirtinguose straipsniuose akcentai dedami vis kitaip, dažnai tai priklauso nuo rašančiųjų lūkesčių. Rusų kino kritikus padalijo šaltai Kanuose sutiktas Nikitos Michalkovo filmas „Saulės nualinti: pasipričiūnimas“. Dauguma kritikų brangiausią visų laikų rusų filmą vertina neigiamai, jiems nesuprantama, kodėl oficialioji rusų žiniasklaida minėjo Michalkovą tarp festivalio favoritų. Kanai Michalkovui turėjo būti lemiamas argumentas kare, kurį jis paskelbė visiems nepatenkintiems juo ir kaip režisieriumi, ir kaip vienvalžiu kinematografininkų sajungos vadu, ir kaip finansiskai itin galingos kino studijos „Trite“ savininku. Atnisko priešingai.

Šiamečio festivalio lygis vertinamas daugmaž vienodai, bet Timo Burtono vadovaujamos žiuri rezultatai – skirtingi. Sprendimą skirti „Auksinę palmės šakelę“ Tailando režisieriaus Apichatpongo Weerasethakulo filmui „Dédé Bunmi, prisimenantis savo buvusius įsikūnijimus“ („Uncle Boonmee Who Can Recall His Past Lives“) vieni vertina kaip pionierišką, mat filmas yra videoinstaliacijos „Primitive/Phantoms of Nabua“, kuri rodoma įvairose pasaulio galerijose, dalis. Weerasethakulė Kanai „savo“ režisieriumi pripažino jau 1994 m., kai jo „Tropikų karštinė“ (beje, rodyta ir „Kino pavasaryje“) gavo vieną pagrindinių prizų. „Dédé Bunmi...“ kalba apie reinkarnaciją, bet kartu ir apie fotografią bei kiną, kurie režisieriu

yrą reinkarnacijos įrodymas: jei kine galima kurti paralelinę gyvenimo versijas, vadinasi, jos gali egzistuoti ir tikrovėje. Filmo situacija neturi nieko bendra nei su pasaka, nei su siaubo filmu – prie stalo, kur sėdi sergantis Bunmi, pasirodo jo mirusi žmona. Po jos iš tamso švytėdamas raudonomis akimis išnyra be žinios dinges sūnus. Jis dabar yra žmogbeždžionė. Bunmi klausia žmonos: „Kur dabar gyveni? Rojuje?“ Ji atsako, kad rojuje nieko nėra, bent jau to, apie ką dažniausiai kalbama, nes „dvasios yra prisirušios prie gyvujų“. Tad ir prievoje besiganantis galvijas gali būti mūsų giminaitis. Filmo herojai – gyvieji, mirusieji, fantomai – brausis per džiungles, kad surastų grotą, iš kurios pereinama į kitą gyvenimo pusę. „Gazeta Wyborcza“ kritikas Tadeusz Sobolewski klausia, ar „Dédéle Bunmi...“ yra filmas tikrąja to žodžio prasme, ar tik judanti forma, kuri nori įteigtį žiūrovui, jog egzistuoja ne viena tikrovė? Sobolewskui paradoksalu atrodo tai, kad kalbėdamas apie magiją pats filmas jos nesukelia, nepriverčia žavėtis, nors puikiai tinka įvairiomis studijomis ir analizėms, yra perpiltas įvairiausiu prasmii.

Prancūzų kritikų vertinimai syyruoja nuo susižavėjusių iki neigiančių. Dešiniųjų dienraštis „Le Figaro“ teksta apie Kanų rezultatus pavadinio „Dédéle Bunmi...“ – nuobodžio palmės šakelę. Esą filmui būdingas „uždarumas, lėtumas ir višiskai nesuprantamas simbolizmas“, tai – dvi valandas trunkas ir neaišku kam adresuotas filosofinis

susimąstymas. Kairiuoj ir liberalų tribūna „Libération“, visada išsiškiplianti radikalais filmų vertinimais, mano, kad Weerasethakulo filmas „paruoš dirvą filmams, įkūnijantiems grynaį meniškumą ir avantgardą“. Leidinys pabrėžia, kad šiemet žiuri buvo itin sunku, nes konkursiniai filmai buvo labai įvairūs. Bet kartu ir „magiškas, ir išmušantis iš vėžių“ „Dédéle Bunmi...“ prizą gavo pelnytai. „Le Monde“ kritikas Jacques'as Mandelbaumas taip pat teigiamai vertina žiuri vertiklą. Pasak jo, toks netiketas sprendimas įrodo, jog festivalis ir toliau lieka gyvas organizmas, jautriai reaguojantis į pasaulines tendencijas, križes ir aštrias diskusijas.

Šiemet Kanai buvo itin sekmingi prancūzams. Antrajį pagal svarbą Didžiųjų prizą gavo Xavier Beauvois filmas „Apie žmones ir dievus“ („Des hommes et des dieux“), kuriamo atkurti realūs įvykiai. Filmo herojai – prancūzai vienuolai trapiastai. Jų vienuolynas yra Alzyre, vienuolai gyvena tarp musulmonų, višiskai susilieję su vietiniams, tarnaudami jiems ir nesistengdami atversti ju į krikščionybę. Kai islamo teroristai užpuola kaimą ir nužudo vietos gyventojus, o vienuolynu pradeda domėtis valdžia, vienuolai turi apsispresti – aplieisti vienuolyną ar likti. Filme rodoma, kaip brėsta sprendimas. Geriau kaip aktorius žinomas Mathieu Amalricas („Skaudras ir drugelis“) apdovanotas už geriausią režisūrą. Jo filmas „Gastrolės“ („Tournée“) – apie amerikietes striptizo šokėjas, gasto-oliuojančias Prancūzijos pietuose.

„Dédé Bunmi, prisimenantis savo buvusius įsikūnijimus“

Toskanėje kurtame Irano režisieriaus Abbaso Kiarostamio filme „Patvirtinta kopija“ („Copie conforme“) suvaidinus Juliette Binoche apdovanota už geriausią moters vaidmenį. Prizas už geriausią vyro vaidmenį atiteko dvimi aktoriams – ispanui Javierui Bardemui už filmą „Biutiful“ (pernykštis Quentinu Tarantino „Inglourious Basterds“ netaisyklingos rašybos pavyzdys, pasirodo, užkrečiamas) ir italas Elio Germano už filmą „Mūsų gyvenimas“ („La nostra vita“).

Didžiajų festivalio dalį kritikų geriausiai vertintas filmas – anglų režisieriaus Mike'o Leigh „Kiti metai“ („Another Year“) liko žiuri nepastebėtas. Pagrindinė daugumos šio režisieriaus filmų tema – šiuolaikinių žmonių nesugebėjimas gyventi, patirti tikrus jausmus, išmokti jaustis laimingiemis ir klausimas, ar įmanoma padėti kitam taip, kad jo nepažemintum. (Šalyje, kur triumfuoją „Bėdų turgus“, šis klausimas, deja, gali likti nesuprastas.)

Naujame filme suskamba ir kartos tema. Simbolika 1968-ųjų karta nesugeba senti. Leigh filme sukūrė savotinką jos portretą.

Vienoje Kanų programoje buvo parodytas naujausias gruzinų režisieriaus Otaro Joselianio filmas „Šutvė“ („Chantrapas“) – autobiografiškas pasakojimas, kuriame sumišo burleska ir pasaka, apie amžinai jauną režisieriu, norintį gyvenimė tūk vieno – kurti filmus. Bet ši norą sunku igyvendinti ir Gruzijoje, kur cenzorius draugiškai plekšnoja režisieriu per petį sakydamas: „Tai, ką jūs kuriate, labai gražu, bet mes negalime to rodyti.“ Prancūzų prodūris iš esmės sako tą patį. Bet Joselianis visą gyvenimą įsigudrino išsaugotį savo nepriklausomybę ir kurti tik tai, ką nori. Kanų spaudos konferencijoje jis sakė: „Kino kūrimas néra svarbiausia. Svarbiausia – pertekti žiūrovui tikrą, gyvą mintį. Ne publikai, bet atskiram žiūrovui. Publikai nemasto.“

PARENGĖ KORA ROČIENĖ

Sukurtas Haroldas

Didžiausia šios savaitės provokacija – Johno Waterso „Baisi gėda“ (LNK, 29 d. 24 val.). Režisierius provokuoja pirmiausia gerą skoni, nes yra totalaus kičo kūrėjas. Paskui – moralę, nes visada šai posisi iš davatkų ir kitokių apsimetelių. Filmo herojė – Silvija iš viduriniosios klasės Baltimorės kvartalo – patenka į avariją. Po jos visais požiūriais padori motoris patiria neįtikėtiną metamorfozę. Kas jai yra iš tikrujų, suvokia tik kaimynas – sekso guru. Jis žino, kad Silviją atsiuntė dangus. Jis turi vykdysti ypatingą misiją – sugrąžinti pasauliui sekso galią. Satyrikas Watersas, be abejo, tyčiojasi iš televizijos laidų, kuriuose idiotai ir idiotės dalijasi savo intymaus gyvenimo smulkmenomis ir problemomis, tad ir pas mus jo filmas neliks nesuprastas, nors Watersas, žinoma, yra vienas kandžiausių amerikiečių visuomenės kritikų. Pats režisierius aiškinė, kad tai – feministinis filmas, nes seksualinė laisvė pavertė Silviją vertingesne. Pasak jo, filmas klausia kiekvieno: „Ką darytumėt, jei jūs mama ar teta staiga pavirstyt nimfomanė?“ Perskaitės šitą klausimą, prisiminiu savo jaunystės šūkį: „Make love not war“ ir supratau, kad noriu grižti į tuos laikus.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Rodo TV

Noriu grįžti

Kunigas Varkala iš pakaunės Virginijaus Savukyno laidoje demagogiškai postringauja apie skriaudžiamus „piliečius“ ir kviečia minėti įtarimo žudiko gimtadienį. Garliavos judėjimas, matyt, netrukus taps politine jėga ir užims susikomproviavusiu „prisikėlieliu“ vietą. Bažnyčia, kurios tarnas sako galį pateisinti žmogžudį, tylį. Užtart pajutusi savo galią minia rengia antiteisinius šou net Balbieriškyje. Likusi tauta žiūri „Euroviziją“. Sėdžiu prie kompiuterio ir bandau sau įteigti, kad reikia rašyti apie filmus, nes jie patiekia kitokią pasaulio viziją.

Gal ir gerai, kad LNK šiankt (28 d. 23.30) ir vėl primins niūrų Davido Fincherio 1995 m. filmą „Septyni“. Filme žudikas maniakas (Kevin Spacey) naikina tuos, kurie jam įkūnija septynias mirtinias nuodėmes. Jis tiki, kad kovoja Dievo vardu. Bijau, kad garliaviskiams jo kalbos ir veiksmai būtų patrauklesni už dviejų policininkų – jaunojo Džono (Brad Pitt) ir pensijonė susirengusio inspektorius Somerseto (Morgan Freeman) tiesos paieškas. Miko'o Barkerio 2007 m. filmas „Išpirka“ (LNK, birželio 1 d. 22.40) rodo sustuotinių porą (Gerardas Butleris

ir Maria Bello), kurie priversti pildyti ju dukrelę pagrobusio psichopato Rajano užgaidas. Rajaną vaidina puikus aktorius Pierce'as Brosnanas, tad banalus siužetas net ne tokis akivaizdus. LNK (birželio 3 d. 22.40) vėl primins Clintą Eastwoodą. Buddy Van Horne filme „Mirties totalizatorius“ (1988) Eastwoodas suvaidino senstelėjus „purvinajį Harį“. Jis nesiskiria su savo „Smith & Wesson“ ir šikart tūria žmogžudystes, kurios kažkaip susijusios su siaubo filmų kūrėju. TV3 (2 d. 23 val.) parodys Wolfgango Peterseno 1993 m. „Ugnies linijoje“. Čia Eastwoodas įsikūnijo į buvusį slaptųjų tarnybų agentą Franką, kuris negali pamiršti kadaise patirto pralaimėjimo, kai buvo vienas iš tų, kurie saugojo JAV prezidentą Johną Kennedy. Po trisdešimties metų jam teks dalyvauti kito prezidento rinkimų kampanijoje. Danny Cannono 1993 m. filme „Jaunieji amerikiečiai“ (TV3, 30 d. 23.45) vaidina senokai matytas Harvey Keitelis. Jo herojus amerikietis policininkas vyksta į Angliją padėti sekti iš už Atlanto valdomos jaunu narkotikų platinčių gaujos. Šiuolaikinis Robinas Hudas Phillipo Noyce'o filme „Šventasis“ (TV3, 30 d. 21.10) vyksta į Maskvą susikauti su įtakinio ir pavojingu verslininku. Filmas

kurtais 1997 m., kai rusų mafija buvo tapusi žiniasklaidos mėgstamu baubu. Melui Gibsonui tokis baubas – klapliadančiai lietuvių su beisbolo lazdomis. TV3 (29 d. 21.30) primins „Oskarais“ gausiai apdovanotą jo „Narsiajā širdī“ (1995). Bus proga ištiesti, ar pasakojimas apie škotų patriotus, kurie 1314 m. didvyriškai pasipriešino anglų užpuolikams, vis dar turi šansų išlikti kino istorijoje.

Sudėtingesniu ir originalesniu filmu gerbėjams rekomenduočiau Marco Forsterio „Sukurtą Haroldą“ (LTV, 30 d. 23.15). Filmo herojus yra vienos mokesčių ištaigos darbuotojas. Jo gyvenimas, švelniai tariant, nuobodus ir monotoniskas. Bet vieną dieną vyro galvoje suskambo moters balsas, kuris nuo tol komentuoja visas jo mintis ir veiksmus. Pirmą akimirką Haroldas pagalvojo, kad išprotėjo, bet netrukus suprato, kad yra... romano herojus, o balas priklauso rašytojai. Haroldas nusprendžia surasti ją ir paleisti savo gyvenimą, juolab kad nujaucia netolimą ir nelaimingą romano pagalba. Kaip reta išmintingas filmas, kuriame vaidina Willas Ferrellas, Dusinas Hoffmannas ir Ema Thompson, palies ne vieną jautrią žiūrovo stygą. Jei net tokis nuoboda Haroldas Krikas gali tikėtis kažko geresnio, tai kuo blogesni mes su jumis?

Parodos	Šv. Jono gatvės galerija Šv. Jono g. 11 Rasos Staniūnienės tapybos darbų paroda „Gyvenimas yra gražus... tokas koks yra“	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija Vilniaus g. 39/6 iki 30 d. – paroda „Monikai Bičiūnienė – 100“ (iš Rimto Bičiūno kolekcijos)	ninkų kūrybos ekspozicija Algimanto Miškinio Lietuvos dailės kolekcijos ekspozicija iki 30 d. – Vytauto Tamoliūno mirties metinėms skirta paroda „Matau save paveiksle...“	„Herkaus galerija“ Herkaus Manto g. 22 Leono Striogos skulptūrų paroda „Kelionė. Ieškantis giminės garsų“
VILNIUS	Nacionalinė dailės galerija Konstitucijos pr. 22 XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Algirdo Šeškaus 1975–1983 m. fotografijos ir grafikos paroda „Archivus (Pohulianka)“ Paroda „Moters laikas: skulptūra ir kinas“ Alfonso Budvyčio ir Algirdo Šeškaus fotografių ciklas „Valstybinio rusų dramos teatro aktorių, režisierų, kompozitorų, dailininkų portretai“	Lietuvos dailininkų sajungos parodų salė Vokiečių g. 4/2 nuo VI. 6 d. – 2010 metų Lietuvos mokiniai dailės olimpiados kūrybinių darbų paroda „Atėjau, pastebėjau, išprasmiau“	Galerija „Znad Wili“ Išganytojo g. 2 / Bokšto g. 4 Ježi Puciato paroda „Šviesos link“	Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus V. Putvinskio g. 55 XX a. I p. Lietuvos dailės ekspozicija Budistinių ritininių piešinių paroda Lino Brogos (1925–2005) sakralinio paveldo fotografių paroda 100-osioms Vaclovo Rato-Rataiskio gimimo metinėms skirta paroda
Nacionalinė dailės galerija	Pamėnkalnio galerija Pamėnkalnio g. 1/13 Paroda, skirta galerijos veiklos jubiliejui (Kunigunda Dineikaitė, Dalia Kasčiūnaitė, Linas Liandžbergis, Henrikas Natalevičius, Šarūnas Šimulynas)	Prancūzų kultūros centras Didžioji g. 1 nuo VI. 1 d. – paroda „Eduardo André parkai lietuvių dailininkų akimis“	Užupio meno inkubatorius Užupio g. 2 iki 30 d. – Andrius Kulikauskas kūrybos paroda	A. Žmuidzinavičiaus kūrinų ir rinkinių muziejus V. Putvinskio g. 64 Satyros ir humoros klubo „Šaipokai“ narių darbų paroda, skirta juokų dienai iki VI. 6 d. – Romualdo Čarnos darbų paroda
Konstitucijos pr. 22	Galerija „Meno niša“ J. Basanavičiaus g. 1/13 Nomedos Marčėnaitės fotografijos Marius Jonučio tapybos paroda „Nr. 51“	Jeruzalės galerija Ateities g. 1F Gintauto Adukausko tapybos paroda „Pavasario akimirkos“	Vilniaus universiteto biblioteka Universiteto g. 3 VU bibliotekos 440 metų sukakčiai skirta paroda	Maironio lietuvių literatūros muziejus Rotušės a. 13 „Gerųjų žodžių kryptimi...“ (Algimantui Baltakiui bei Justiniui Marcinkevičiui – 80) „Tegul palieka mano pirštų atspaudai“ (Vytutui Bložei – 80) Šilavoto Davatkyno šventųjų paveikslų paroda „Kampelis maldai Motinos namuose“ „Tarpukario kultūrinė spauda“
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija	Vilniaus rotušė Didžioji g. 31 iki 29 d. – „Lietuvos spaudos fotografiai 2010“	Lietuvos technikos biblioteka Šv. Ignoto g. 6 Vaikų kūrybos paroda „Linksmi ieškojimai“	Rotušės a. 13 „Guru“ žodžių kryptimi...“ (Algimantui Baltakiui bei Justiniui Marcinkevičiui – 80) „Tegul palieka mano pirštų atspaudai“ (Vytutui Bložei – 80) Šilavoto Davatkyno šventųjų paveikslų paroda „Kampelis maldai Motinos namuose“ „Tarpukario kultūrinė spauda“	Šiaurės Lietuvos kolegijos galerija Tilžės g. 22 Jūratės Čekienės fotociklas „Tėtis“
Algirdo Šeškaus 1975–1983 m. fotografijos ir grafikos paroda „Archivus (Pohulianka)“	Jono Meko vizualiųjų menų centras Gynėjų g. 14 nuo VI. 1 d. – paroda „Jurgis Mačiūnas – SoHo įkūrėjas“	Teatro, muzikos ir kino muziejus Vilniaus g. 41 Paroda „Lietuvos kinas. 1909–2009“ iki VI. 6 d. – Harijo Branto (Latvija) piešinių paroda	Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 Vlado Bražiūno fotografijų paroda „Poezijos pavasario veidai“	PANEVĖŽYS Dailės galerija Respublikos g. 3 Tradicinio japonų meno paroda: Masu Yamamoto kimono, Yumiko Matsumoto išpiestos kriaunklių geldeles, Yoshiko Ogura obi (kimono diržai), Yoneko Namai tradicinės japonų drožybos kūriniai
Paroda „Moters laikas: skulptūra ir kinas“	Savicko paveikslų galerija Trakų g. 7 iki 30 d. – Jurgio Savickio 120-osioms gimimo metinėms skirta paroda „Jurgis Savickis ir Prancūzija“	Šlapelių muziejus Pilies g. 40 iki 30 d. – Kristės Vasiliauskaitės tekstilė	VDU menu galerija „101“ Laisvės a. 1/ Vilniaus g. 2 Aleksandro Macijausko retrospektyvinė kūrybos darbų paroda	„Galerija XX“ Laisvės a. 7 nuo 28 d. – Andrius Kviliūno paroda „Priešpaskutinė vakarienė“
Alfonso Budvyčio ir Algirdo Šeškaus fotografių ciklas „Valstybinio rusų dramos teatro aktorių, režisierų, kompozitorų, dailininkų portretai“	Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos parodų salė Šv. Jono g. 11 Juventus Mudženėnės karpių paroda „Labas rytas, mano angele“	Valstybinio Vilniaus Gaono žydu muziejaus Tolerancijos centras Naugarduko g. 10/2 Nuolatinė ekspozicija „Išsigelbėjęs Lietuvos žydų vaikas pasakoja apie Šoa“ Gianluca Capri fotografijų paroda „Uni-Diversity: tūkstančiai pasaulyje veidų“	Rotušės a. 13 „Anupas žodžių ir kalbos“ iki VI. 5 d. – Nobu Ogasawara (Japonija) paroda „Žemė. Kur žmogus susitinka su žmogumi“	Fotografijos galerija Vasario 16-osios g. 11 Biržų krašto fotografų paroda
„Nepriklausomos Lietuvos dvidešimtmečio akimirkos“	Seimo parodų galerija Gedimino pr. 53 Fotografijų, dokumentinių šaltinių ir knygų paroda „Steigiamajam Seimui – 90“ Paroda „Šiauliaičiai – parlamentarizmo tradicijų puoseletojai“	Seimo parodų galerija Gedimino pr. 53 Fotografijų, dokumentinių šaltinių ir knygų paroda „Steigiamajam Seimui – 90“ Paroda „Šiauliaičiai – parlamentarizmo tradicijų puoseletojai“	Pylimo galerija Pylimo g. 30 iki VI. 5 d. – paroda „Tapybos pavasaris 2010“	DRUSKININKAI M.K. Čiurlionio memorialinis muziejus M.K. Čiurlionio g. 35 Kazio Šimonio tapybos paroda „Kelionė į slėpinį“
Paroda „Lietuvos primityvistai“	Studija-galerija „D'Arrijaus papuošalai“ Dominikonų g. 7/20 iki 29 d. – Prancūzkaus Gerliko jubiliejinė tapybos paroda	Studija-galerija „D'Arrijaus papuošalai“ Dominikonų g. 7/20 iki 29 d. – Prancūzkaus Gerliko jubiliejinė tapybos paroda	Galerija „2 W“ Pilies g. 8a–9 Leipzig galeries „Kunstfertig“ menininkų susivienijimo grupės narių paroda	Kauno apskrities viešoji biblioteka Radastų g. 2 Paroda „Kaunas: vieno vaizdo metamorfozės“
Senasis arsenatas	„Bažnytinio paveldo muziejus Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija	„Bažnytinio paveldo muziejus Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija	Rysių istorijos muziejus Rotušės a. 19 Jūratės Mykolaitytės tapyba	TRAKAI Trakų salos pilis Paroda „Lietuvos istorijos atspindžiai Gediminaus Kazimiero tapyboje“ Kazimiero Barišausko ir Virginijaus Stančiko paroda
Arsenalo g. 1	„Šiuolaikinio meno centrasis“ Vokiečių g. 2 Paroda „Lei tu žinai, kad „čia yra ranka“...	„Lietuvos aidio“ galerija Žemaitijos g. 11 Peterio Stohlo piešinių tušu bei akvarele ir Solvei Stohli fotografių paroda „Kaunas – mūsų laikinieji namai“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53 Reginios Rinkevičienės autorinių papuošalų paroda „Pavasario preliudas mamai“	UŽUTRAKIO DVARO SODYBA nuo 28 d. – Lietuvos dailininkų monetarių darbų paroda
Lietuvos nacionalinis muziejus	„Kazio Varnelio namai-muziejus Didžioji g. 26 K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį – šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 1644	„Kazio Varnelio namai-muziejus“ Didžioji g. 26 K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį – šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 1644	Galerija „2 W“ Pilies g. 8a–9 Leipzig galeries „Kunstfertig“ menininkų susivienijimo grupės narių paroda	MOLÉTAI Galerija „Akcija M“ Inturkės g. 4 Gimnazistų fotografijos
Naujasis arsenatas	„Signatarų namai“ Pilies g. 26 Nuolat papildoma Vasario 16-osios Akto signatarams skirta ekspozicija	„Lietuvos aidio“ galerija Žemaitijos g. 11 Peterio Stohlo piešinių tušu bei akvarele ir Solvei Stohli fotografių paroda „Kaunas – mūsų laikinieji namai“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53 Reginios Rinkevičienės autorinių papuošalų paroda „Pavasario preliudas mamai“	DUSETOS Dailės galerija K. Būgos g. 31a Vytauto Poškos tapyba
Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės istorija	„Lietuvos valdžioje“ Lietuva carų valdžioje	„Lietuvos valdžioje“ Lietuva valdžiečių buities kultūra	KLAIPĖDA Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija Liepu g. 33 Prano Domšaičio tapybos ekspozicija Genovaitės Kazokienės dovanotos kolekcijos paroda „Australijos ir Okeanijos tautų menas“ Algio Kliševičiaus (1950–2008) kūrybos paroda „Tarp atėjimo ir išėjimo“	UTENA Kultūros centro dailės galerija Ausros g. 49 Jūratės Mitalienės tapyba
Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės istorija	„Kryždirbystė“ „Nepriklausomos Lietuvos dvidešimtmečio akimirkos“	„Kryždirbystė“ „Nepriklausomos Lietuvos dvidešimtmečio akimirkos“	VILNIUS Nacionalinis operos ir baletų teatras 29 d. 18.30, 30 d. 15 val. – Lietuvos vaikų ir moksleivių televizijos konkursas „Dainų dainelė“	Spektakliai
Paroda „Moters laikas“	„LDS galerija „Kairė-dešinė“ Latako g. 3 Žilvino Danio kūrybinis projektas „Šviesos teritorija“ iki VI. 5 d. – Algirdo Skačausko piešinių paroda	„LDS galerija „Kairė-dešinė“ Latako g. 3 Žilvino Danio kūrybinis projektas „Šviesos teritorija“ iki VI. 5 d. – Algirdo Skačausko piešinių paroda	GALERIA „VILNIUS“ Vilniaus g. 39 iki 31 d. – Andrius ir Nerijaus Erminkų skulptūros instalacija „Iš kaupiu ta“ „Kaunas – šiaupis tapybos“ Lietuvos fotomenininkų sajungos Klaipėdos skyriaus paroda „Kiti“	
Paroda „Moters laikas“	„Galerija „Vartai“ Vilniaus g. 39 iki VI. 1 d. – Baltijos šalių menininkų paroda „Illusion of inclusion / Inclusion of illusion“	„Galerija „Vartai“ Vilniaus g. 39 iki VI. 1 d. – Baltijos šalių menininkų paroda „Illusion of inclusion / Inclusion of illusion“	Kultūrų komunikacijų centras Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4 Fotografijų projektas „Kiti“	
Paroda „Moters laikas“	„Arkos“ galerija Ausros Vartų g. 7 Hirohisa Koike (Japonija) fotografijų paroda „Minimissing“ IV Lietuvos teatralinės meno bienalė „Jungtys“	„Arkos“ galerija Ausros Vartų g. 7 Hirohisa Koike (Japonija) fotografijų paroda „Minimissing“ IV Lietuvos teatralinės meno bienalė „Jungtys“	Klaipėdos galerija Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4 Valentino Ajausko tapybos paroda „Vilniaus šeštadienai“	
Paroda „Moters laikas“	Vilniaus fotografijos galerija Stiklių g. 4 iki 29 d. – Vilmos Samulionytės fotografijų paroda „Haraam/Neleidžiamą“	„Darios“ galerija Žirmūnų g. 70 iki 31 d. – Kęstučio Mikėno ir Algimanto Patamsio paroda „Abipus Atlanto“ (porcelianas, kristalinė glazūra)	VILNIUS Nacionalinis operos ir baletų teatras 29 d. 18.30, 30 d. 15 val. – Lietuvos vaikų ir moksleivių televizijos konkursas „Dainų dainelė“	

<p>VI. 2 d. 18.30 – M. Theodorakio „GRAIKAS ZORBA“ Dir. – M. Staškus 3 d. 18.30 – H. Løvenskioldo „SILFIDÉ“ Dir. – A. Šulčys</p> <p>Nacionalinis dramos teatras Didžioji salė 28 d. 18 val. – R. Cooney „MEILĖ PAGAL GRAFIKĄ“ Rež. – A. Večerskis</p> <p>Vilniaus muzasis teatras 28 d. 13 val. – V.V. Landsbergio „UODŪ PASAKOS“ Rež. – V.V. Landsbergis 29 d. 15 val. – A. Slapovskio „BATRAIŠTIS“ Rež. – K. Glušajevas 30 d. 13 val. – „KARALAITÉ IR PRINCAS KRABAS“ Rež. – A. Sunklodaitė</p> <p><</p>

„Robinas Hudas“

Savaitės filmai

Atsarginis planas **

Alano Paulo romantinė komedija apie nesčkmingai bandžiusią pastoti vienišą moterį Zui (Jennifer Lopez). Tam žingsniui ji pasiryžo nesutikusi nė vieno savęs verto yro. Bet iškart po dirbtinio apvaisinimo ji pagalau sutinka savo gyvenimo vyriškį. Šis taip pat įsimylį ir netrukus sužino, kad Zui laukiasi ne jo kūdikio. Juokinga, tlesia? Taip pat vaidina Eric Christian Olsen, Danneel Harris, Nourneen DeWulf, Alex O’Laughlin (JAV, 2010). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Dorianas Grėjus ***

Dar viena Oscaro Wilde'o romano ekranizaciją sukūrė Oliveris Parkers. Pamokomas pasakojimas apie ypatingo grožio provincialą, kuris atvyksta į Londoną ir čia užkariauja meno vertintojų širdis, vis dėlto labiau skirtas šiuolaikiniams žiūrovams, laikantiems jaunystę ir grožį pagrindinius savo pranašumais. Vaidina Colinas Firthas, „Narnijos kronikose“ išgarsėjęs Benas Barnesas, Rebecca Hall, Emilia Fox, Rachel Hurd-Wood (D. Britanija, 2009). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Geležinis žmogus 2 *

Jei sugerbėjote iki pabaigos pasižiūrėti pirmajį filmą apie multimilioveriaus ir naujuju karo technologijų specialisto Tonio Starko nuotykius Afganistane, drąsiai galite išsirengti į jų tėsinį. Roberto Downey jaun. suvaidintas personažas pagerino savo „šarvus“ ir toliau kaunasi su pasaulio blogiu. Jono Favreau filme taip pat vaidina Gwyneth Paltrow, Scarlett Johansson, Mickey Rourke'as ir Samuelis L. Jacksonas (JAV, 2010). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Kloja **

Atomas Egoyanas nuo pat pirmų filmų giliinasi į šiuolaikinės šeimos problemas, atskleidžia savo amžinkinkų veidmainystę ir giliai slepiamus kompleksus, tyrinėja seksualinę personažų tapatybę. Ji dažnai domina temos, kurios iki šiol yra tabu. Naujausias filmas gali nuvilti režisierius gerbėjus, nes siužetas apie brandaus amžiaus moterį (Julianne Moore), kuri įtaria, kad jos vyras (Liam Neeson) yra neištikimas, ir pasamdo laisvo elgesio merginą (Amanda Seyfried), kad ši pabandytu jį suvilioti, tikrai nėra naujas. Bet režisierius stengiasi šiam siužetui suteikti netiketą pozūri - jis giliinasi į erotines moterų fantazijas (JAV, Kanada, Prancūzija, 2009). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Robinas Hudas ****

Kanų kino festivalyje atidarės naujausias Ridley Scotto kūrinyms esą gimė iš noro sukurti visiškai kitokį filmą ne tik apie vieną garsiausius istorijoje plėšikų, bet ir apie vieną populiausius kino istorijoje personažų. Scotto ir Russello Crowe duetas jau ne kartą irodė, kad sugeba nustebinti net ir didžiausius skeptikus. Jiems talkina Cate Blanchett, kurią taip pat sunku išsivaizduoti dorybingos siuvinėtojos Marianos vaidmenyje. Šioje spalviningoje kostiuminėje viduramžių dramoje taip pat vaidina Markas Strongas, Kevinas Reynoldss, Oscaras Isaacs, Markas Addy (D. Britanija, JAV, 2010). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Serafina ****

Septyniais prancūzų kino akademijos „Cezariais“ (tarp jų už geriausią filmą, režisūrą ir moters vaidmenį) apdovanoto režisierius Martino Provost filmo herojė – savamokslė dailininkė Seraphine Louis. Keistuolė, baigusi gyvenimą beprotynamje, meno istorikų lyginama su Picasso ir Rousseau. Ją 1913 m. mažame provincijos miestelyje, kur atvyko pailsėti po intensyviaus gyvenimo Paryžiuje, „atrado“ vokičių kolekcionierių, modernaus meno maršanąs, intelektualus Wilhelmas Uhde. Paaiškėjo, kad ji sudominusius paveikslus tapo tarnaitė, tvarkanti jo namus. Šis neįprastas filmas apie menininkę subtiliai pasakoja dviejų labai skirtingu žmonių draugystės istoriją. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Yolande Moreau ir Ulrichas Tukuras (Prancūzija, 2008). (Vilnius)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorius – Linas Vildžiūnas

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Dailė – Monika Krikštopaitytė | **Muzika** – Kamilė Rupeikaitė

Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras** – Rasa Vasinauskaitė

Stilius – Rita Markulienė | **Dizainas** – Jokūbas Jacobskis

Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

28–VI. 3 d. – Seksas ir miestas 2 (JAV) – 11.40, 15.20, 18.50, 22 val.
Persijos princas: laiko smiltys (JAV) – 11.20, 13.50, 16.30, 19.15, 22 val.
VI. 1 d. – Šrekas: ilgai ir laimingai (3D, JAV) – 19, 22 val.; 2 d. – 13, 16 val.
28–VI. 3 d. – Karštasis kubilas – laiko mašina (JAV) – 12.15, 14.30, 17, 19.30, 21.45
28–VI. 1 d. – Atsarginis planas (JAV) – 12, 14.15, 16.45, 19, 21.20; 2, 3 d. – 19, 21.20
28, 31–VI. 3 d. – Košmaras Guobų gatvėje (JAV) – 15, 17.15, 19.30, 21.40; 29, 30 d. – 12.30, 15, 17.15, 19.30, 21.40
28, 31–VI. 2, 3 d. – Geležinis žmogus 2 (JAV) – 14.45, 17.50, 21.15; 29, 30 d. – 12, 14.45, 17.50, 21.15; VI. 1 d. – 14.45
28, 31–VI. 3 d. – Kloja (JAV, Kanada, Prancūzija) – 16, 18.10, 20.40; 29, 30 d. – 13.10, 16, 18.10, 20.40
28–VI. 3 d. – Robinas Hudas (D. Britanija, JAV) – 11.45, 15, 18.10, 21.30
Kaip prisijaukinti slibiną (3D, JAV) – 13.15, 15.45

Bielka ir Strielka – kosmoso užkariautojos (3D, Rusija) – 11 val.

28–31, VI. 2, 3 d. – Titanų susidūrimas (D. Britanija, JAV) – 18.30

28–31, VI. 2, 3 d. – Iškūnijimas (3D, JAV) – 21 val.

28, 31–VI. 3 d. – Kaip prisijaukinti slibiną (JAV) – 15.30, 17.40; 29, 30 d. – 12.50, 15.30, 17.40

28–VI. 3 d. – Saulės nualinti: pasipriešinimas (Rusija) – 16.20, 20 val.

Dorianas Grėjus (D. Britanija) – 20.15

29, 30 d. – Auklė Makfi ir didysis sprogimas (D. Britanija, JAV, Prancūzija) – 13.30

Princesė ir Varlius (JAV) – 13.30; 29, 30 d. – 11.20

28, 31–VI. 3 d. – Aukštyn! (JAV) – 12.50; 29, 30 d. – 11 val.

Forum Cinemas Akropolis

28–VI. 3 d. – Seksas ir miestas 2 (JAV) – 11.15, 14.30, 17.45, 21 val.; Persijos princas: laiko smiltys (JAV) – 11, 13.30, 16, 18.45, 21.30

VI. 1 d. – Šrekas: ilgai ir laimingai (JAV) – 19 val. VI. 1 d. – Šrekas: ilgai ir laimingai (3D, JAV) – 21.30; VI. 2, 3 d. – 13, 16 val.

28, 29 d. – Atsarginis planas (JAV) – 11.30, 13.45, 16.15, 19, 21.15; 30, 31, 2, 3 d. – 13.45,

16.15, 19, 21.15; 1 d. – 13.45, 16.15, 21.15

28–VI. 3 d. – Karštasis kubilas – laiko mašina (JAV) – 14.15, 16.30, 19.10, 21.40; Robinas

Hudas (D. Britanija, JAV) – 10.45, 14, 17, 20.15;

28–31 d. – Geležinis žmogus 2 (JAV) – 15.15, 18, 20.30; VI. 1 d. – 15.15

28–VI. 3 d. – Kaip prisijaukinti slibiną (JAV) – 10.30, 12.45, 15 val.

28, 29 d. – Auklė Makfi ir didysis srogimas (D. Britanija, JAV, Prancūzija) – 10.15, 12.30;

30–VI. 1 d. – Šrekas: ilgai ir laimingai (JAV) – 19, 21.30; VI. 1 d. – Šrekas: ilgai ir laimingai (3D, JAV) – 19, 22 val.; 2, 3 d. – 13, 16 val.

VI. 1 d. – Meilė choleros metu (JAV) – 17.40

28–31, VI. 2, 3 d. – Atsarginis planas (JAV) – 13.45, 16, 18.30, 20.45; 1 d. – 13.45, 16 val.

28–VI. 3 d. – Titanų susidūrimas (D. Britanija, JAV) – 16.45, 19.20; Košmaras Guobų

gatvėje (JAV) – 14.45, 21.50; Saulės nualinti: pasipriešinimas (Rusija) – 17.15; Dorianas

Grėjus (D. Britanija) – 20.45; Princesė ir

Varlius (JAV) – 12 val.; Alisa Stebuklų šalyje (JAV) – 11.45

28–VI. 3 d. – Skalvijos kino centras

28 d. – Vandenvno gelmėse (dok. f. Vokietija) – 17 val.; 29 d. – 16.30

28 d. – Gyvasis vandenynas (dok. f., Ispanija, Monakas, Prancūzija, Šveicarija) – 18.45;

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „Meno dienos“, Bernardinų g. 10, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2617247. Faks. 2611926.

Eli. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. I. Tiražas 1000 egz.

Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia Spaudos, radijo ir televizijos rémimo fondas,

Atvirios visuomenės instituto Pagalbos fondas Lietuvoje

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „Meno dienos“, Bernardinų g. 10, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2617247. Faks. 2611926.

Eli. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. I. Tiražas 1000 egz.

Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia Spaudos, radijo ir televizijos rémimo fondas,

Atvirios visuomenės instituto Pagalbos fondas Lietuvoje

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „Meno dienos“, Bernardinų g. 10, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2617247. Faks. 2611926.

Eli. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. I. Tiražas 1000 egz.

Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia Spaudos, radijo ir televizijos rémimo fondas,

Atvirios visuomenės instituto Pagalbos fondas Lietuvoje

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „Meno dienos“, Bernardinų g. 10, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2617247. Faks. 2611926.

Eli. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. I. Tiražas 1000 egz.

Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia Spaudos, radijo ir televizijos rémimo fondas,

Atvirios visuomenės instituto Pagalbos fondas Lietuvoje

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „Meno dienos“, Bernardinų g. 10, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2617247. Faks. 2611926.

Eli. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. I. Tiražas 1000 egz.

Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė